

Eiropas
Komisija

[2012. GADA VASARA ▶ NR. 42]

panorama

inforegio

▶ Partnerība kohēzijas politikā

Šī galvenā principa
ieviešanas stiprināšana

- ▶ Palīdzība, lai atgūtos no ekonomikas krīzes
- ▶ *RegioStars* apbalvo novatoriskus projektus
- ▶ Reģionālās politikas sasniegumu popularizēšana Eiropas dienā

Reģionālā
politika

▶ REDAKTORA SLEJA	3
Johannes Hahn	
▶ ĪPAŠA SADAĻA	4-7
PARTNERĪBAS STIPRINĀŠANA, ĪSTENOJOT STRUKTŪRFONDU POLITIKU	
▶ REGIONĀLĀ PĀRVALDĪBA VIETĒJĀ LĪMENĪ: AUSTRIJAS GADĪJUMS	8-9
▶ KOHĒZIJAS POLITIKAS DARBĪBAS REZULTĀTI 2007.-2013. GADĀ	10-11
▶ STRUKTŪRFONDI PALĪDZ EIROPAS SAVIENĪBAI IZKĻŪT NO EKONOMIKAS KRĪZES	12-15
▶ IEPAZĪŠANĀS AR JAUNO ĢENERĀLDIREKTORU	15
▶ REGIOSTARS APBALVO NOVATORISKUS PROJEKTUS	16-17
▶ KARTES	18-19
▶ Kohēzijas politikai plānotie ieguldījumi resursu veidošanā	
▶ Nodarbinātība valsts pārvaldē	
▶ KĀ VISLABĀK ATLASĪT PROJEKTUS LĪDZFINANSĒJUMA SAŅEMŠANAI	20-21
▶ PROJEKTI	22-25
Čehijā, Somijā, Maltā un Slovākijā izstrādātu projektu piemēri	
▶ EIROPAS DIENAS SVINĪBAS VISĀ ES	26-29
▶ KOMUNIKĀCIJA PAR REĢIONU POLITIKU	30-31
▶ UZŅĒMUMU UN JAUNINĀJUMU ATBĀLSTS	32-33
▶ PAPILDU EIROPAS REĢIONU POLITIKA: ŠVEICES, EEZ UN NORVĒGIJAS DOTĀCIJAS	34-35
▶ PROGRAMMA	36

▶4

▶8

▶16

▶22

Fotogrāfi (lpp.)

Vāks: © Ivelin IVANOV
 3., 4., 5., 12., 13., 15., 16., 17., 21. lpp.: © Eiropas Komisija
 14. lpp.: © Biocant, © Casala, © Corallia
 8. lpp.: © Walter Luttenberger (www.blende16.at)
 22. lpp.: © Slimniņas Mater Dei Onkoloģijas centrs
 23. lpp.: © ZLKL
 24. lpp.: © Varpu Heiskanen, UEF
 25. lpp.: © BioScience Slovakia
 26-29. lpp.: Latvija: © Eiropas Savienības dārza svētki / Bulgārija-Rumānija: © Adina ENE / Slovēnija: © Zavod Antona Martina Slomška / Portugāle: © INALENTEJO / Grieķija: © Evi Panagiotakopoulou / Citi attēli: Eiropas Komisija
 30-31. lpp.: © Valsts attīstības aģentūra (Ungārija) / © Reģionālās attīstības ministrija (Polija) / © Ekonomikas un nodarbinātības ministrija (Portugāle)

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču un vācu valodā. Tas ir pieejams 21 valodā tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lv.cfm

Šajā publikācijā paustie viedokļi ir tās autoru viedokļi un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Komisijas nostāju.

▶ REDAKTORA SLEJA

Johannes Hahn
*Eiropas Komisijas loceklis,
 kas atbild par reģionālo politiku*

ES struktūrfondu sekmīgas izmantošanas pamatā ir vairāk-līmeņu partnerība ar vietējām iesaistītajām personām dažādos programmu plānošanas, ieviešanas un novērtēšanas līmeņos. Lai gūtu maksimālu labumu un nodrošinātu visefektīvāko ES resursu izmantošanu, efektīvi jāizmanto un jāintegrē dažādu partneru pieredze.

Komisijas priekšlikumos ES kohēzijas politikai 2014.-2020. gadam šim partnerības procesam ir piešķirta augsta prioritāte, un tas tiek ievērojami nostiprināts. Jaunie noteikumi paredz, ka visām dalībvalstīm ir jānoslēdz partnerības līgumi ar galvenajiem dalībniekiem, piemēram, *cita starpā* reģionālajām un vietējām valsts iestādēm, ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Lai sekmētu šo procesu, tiek izstrādāts arī Eiropas rīcības kodekss attiecībā uz partnerību.

Tautsaimniecības izaugsme

ES struktūrfondi ir nozīmīgs vairāk nekā 300 miljardu eiro lielu investīciju izmantošanas mehānisms. Tagad, piešķirot struktūrfondu līdzekļus, īpaša uzmanība tiek pievērsta ekonomikas atveseļošanas stratēģijai un Eiropas tautsaimniecības spēcīnāšanai, darbavietu radīšanai un ekonomiskās aktivitātes veicināšanai vietējā līmenī. Stingri ievērojot esošajos budžetos noteiktos līdzekļu apmērus un programmu noteikumus, tiek veikti attīstību veicinoši ieguldījumi, kas ilgtermiņā tieši ietekmēs tautsaimniecības ieguvumus.

Prioritāte tiek piešķirta arī ātrākai pieejamā finansējuma saņemšanai. Dažās dalībvalstīs finansējuma programmas tiek pārveidotas, lai veicinātu ES finansējuma izmantošanu tādos sektoros, kur var ātri apgūt ieguldījumus. Dažās valstīs ir koriģēta arī līdzfinansējuma likme, lai sekmētu dalību.

Informācijas izplatība

Informācijas un saziņas darbības ir neatņemama reģionālās politikas programmu pārvaldības un ieviešanas daļa. Ir svarīgi informēt sabiedrību, kādi projekti tiek īstenoti, izmantojot ES struktūrfondus, un kādas finansējuma iespējas ir pieejamas.

Mūsu veikto aptauju rezultāti liecina par pieaugošu informētības līmeni par ES finansējuma darbībām un to pozitīvo ietekmi reģionu attīstībā. Šīs aptaujas liecina, cik svarīgi ir pievērst uzmanību aktuālām problēmām, īpaši ekonomikas krīzei, ieguldījumiem un darbavietu izveidei, kā arī par to, ka mēs turpinām informēt par panākumiem.

Dažādos Eiropas reģionos tiek izstrādāti patiešām daudz lietišķu un novatorisku risinājumu, un Komisijas konkursa Regio-Stars mērķis ir dalīties šādās idejās un labākajā praksē. Šis nozīmīgais pasākums tiek rīkots jau piecus gadus un pierāda, ka ES finansējums ir izmantojams novatoriski. Šogad apbalvošanas ceremonija notika 14. jūnijā, un tajā no 24 izciliem finālistiem izraudzītie pieci projekti saņēma apbalvojumus dažādās kategorijās.

Visi uzvarētāji ir daudzdimensionāli projekti, kuros oriģināli parādīts, kā var apvienot daudzu vietējo iesaistīto personu pūliņus, lai sekmētu gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Šie un pārējie 350 projekti, kas nominēti piecu gadu laikā, liecina par bagātīgu labu ideju un labas prakses piemēru klāstu. Tas var kalpot par iedvesmu citiem Eiropas reģioniem.

▶ PARTNERĪBAS STIPRINĀŠANA, ĪSTENOJOT STRUKTŪRFONDU POLITIKU

Komisijas tiesību aktu priekšlikumos par 2014.-2020. gadā īstenojamo ES kohēzijas politiku ir ietvertas pastiprinātas prasības saistībā ar partnerību un daudzlīmeņu pārvaldību. Šie noteikumi paredz, ka visām dalībvalstīm ir jānoslēdz partnerības līgumi ar galvenajiem dalībniekiem, piemēram, *cita starpā* – reģionālajām un vietējām valsts iestādēm, ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības struktūrām. Lai sniegtu atbalstu šim procesam, tiek izstrādāts Eiropas rīcības kodekss attiecībā uz partnerību.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/how/principles/index_lv.cfm

Partnerības ideja nav jaunums. Tā jau 1957. gadā tikai minēta Romas līgumā saistībā ar Eiropas Sociālo fondu. 1988. gada reformas gaitā šī ideja tika ieviesta kā vienots struktūrfondu pamatprincips.

Partnerības princips nodrošina iespēju efektīvi izmantot dažādu partneru zināšanas, ko viņi ieguvuši savās darbības jomās, un nodrošina visefektīvāko ES resursu izmantošanu. Šie resursi ir pielīdzināmi trešdaļai ES kopējā budžeta.

Kohēzijas politikas dalībniekiem/partneriem ir jāpiedalās visos programmu plānošanas, ieviešanas un novērtēšanas līmeņos, lai viņi saprastu ES intervences nozīmi un kopīgi uzņemtos saistības īstenot stratēģijas “Eiropa 2020”⁽¹⁾ mērķus.

Partnerība ir cieši saistīta ar daudzlīmeņu pārvaldību. Tā ir arī mehānisms, kas palīdz ievērot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus. Daudzlīmeņu pieeja pastiprina partnerības principa ieviešanu gan vertikāli (starp reģionālajām varas iestādēm un vietējo pašpārvaldi, valsts iestādēm un Eiropas Savienību), gan horizontāli (starp šiem dažādajiem līmeņiem, ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām).

Nevienmērīga ieviešana

Lai gan partnerība ir viens no elementiem, kas būtiski sekmē kohēzijas politikas efektivitāti, ieinteresēto personu sniegtā informācija liecina, ka šī principa ieviešana dalībvalstīs un reģionos ievērojami atšķiras.

Tādēļ dažas iestādes un galvenās ieinteresētās personas ir lūgušas partnerības pamatnostādnes noteikt ES līmenī. Eiropas Parlamenta pieņemtajās rezolūcijās Komisija tiek mudināta⁽²⁾ piedāvāt saskaņotu partnerības definīciju un norādījumus. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

savos atzinumos⁽³⁾ ir paudusi nepieciešamību izstrādāt Eiropas labas prakses kodeksu, savukārt Reģionu komiteja ir ieteikusi⁽⁴⁾ stiprināt partnerības praksi.

Turklāt par šādu nepieciešamību ir norādīts arī dažādu pilsoniskās sabiedrības organizāciju, reģionālo varas iestāžu un vietējo pašpārvalžu nostādņu dokumentos, pētījumos un publikācijās.

Šie ieteikumi ir ietverti jaunajos tiesību aktu priekšlikumos par 2014.-2020. gadā īstenojamo ES kohēzijas politiku, un tie stiprina prasības attiecībā uz partnerību un daudzlīmeņu pārvaldības principu.

Eiropas rīcības kodekss attiecībā uz partnerību

Eiropas Komisija ir publicējusi darba dokumentu, lai dalībvalstīm palīdzētu sagatavošanās laikā izveidot pienācīgu partnerības līgumu. Dokumentā ir arī norādītas pamatprasības, ko varētu ietvert Eiropas rīcības kodeksā attiecībā uz partnerību (ECCP), lai izmantotu par pamatu ieinteresēto personu diskusijās.

Reģionu politikas ĢD veiktajā izpētē ir norādīts, ka ārkārtīgi svarīga ir pareiza partneru atlase. Piemēram, vairāk nekā 60 struktūrvienības – sociālie partneri, reģionālās iestādes un ministrijas – bija iesaistītas konsultāciju procedūrās, veidojot Grieķijas valsts stratēģiskā ietvardokumenta projektu (VSID).

Šīs atlases mērķis bija pārstāvēt visas politikas jomas un sociālās grupas valsts un reģionālajā līmenī saskaņā ar tematiskajiem un horizontālajiem tematiem, kas minēti valsts stratēģiskajā ietvardokumentā. Plaša vienu un to pašu daudzlīmeņu pārvaldības partneru piedalīšanās, kā arī informācijas plūsmas caurredzamība novērsa valsts stratēģiskā ietvardokumenta un darbības programmu nesaskaņotību.

(1) Stratēģija “Eiropa 2020”, COM (2010) 2020, pieņemta 2010. gada 3. martā.

(2) Īpaši skatiet EP rezolūciju par pārvaldību un partnerību reģionālās politikas jomā valstu, reģionu un projektu līmenī (P6_TA(2008)0492; Beaupuy ziņojums) un EP rezolūciju par labu pārvaldību attiecībā uz ES reģionālo politiku: Eiropas Komisijas palīdzības un kontroles procedūras (P7_TA(2010)0468; Manescu ziņojums).

(3) Īpaši skatiet Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izpētes atzinumu “Kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.-2013. gada cikla labu praksi”, CESE 967/2010 (Olsson ziņojums).

(4) Īpaši skatiet Eiropas Reģionu komitejas balto grāmatu par daudzlīmeņu pārvaldību, CONST-IV-020, CdR 89/2009.

KOPĪGO NOTEIKUMU REGULAS (KNR) PROJEKTA 5. PANTS

1. Attiecībā uz partnerības līgumu un katru programmu dalībvalsts organizē partnerību ar šādiem partneriem:

- a) kompetentām reģionālām, vietējām, pilsētu un citām valsts iestādēm;
- b) ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem;
- c) struktūrām, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, tostarp vides partneriem, nevalstiskām organizācijām un struktūrām, kas ir atbildīgas par līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu.

2. Atbilstoši daudzlīmeņu pārvaldības pieejai dalībvalstis iesaista partnerus partnerības līgumu un progresa ziņojumu sagatavošanā, kā arī programmu sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā. Partneri piedalās programmu uzraudzības komitejās.

3. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 142. pantu, lai paredzētu Eiropas rīcības kodeksu, kas nosaka mērķus un kritērijus, lai atbalstītu partnerības īstenošanu un veicinātu informācijas, pieredzes, rezultātu un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm.

4. Vismaz reizi gadā attiecībā uz katru VSS fondu Komisija konsultē organizācijas, kas pārstāv partnerus Eiropas Savienības līmenī, par to, kā īstenot no VSS fondiem saņemto atbalstu.

Turklāt KNR ietver noteikumus, kas tieši attiecas uz partnerību vai ir saistīti ar šo principu, piemēram, par uzraudzību, ziņojumu sniegšanu un novērtēšanu.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanās programmu izstrādē ir ļoti svarīga. Vairākumā dalībvalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijas tiek iesaistītas jau, sākot ar valsts stratēģiskā ietvardokumenta un darbības programmu dokumentu izstrādes posma, izmantojot dažādas iespējas: aptaujas, darba grupas, dialogus ar sabiedrību, seminārus vai speciālas tīmekļa vietnes.

Partneru iesaistīšanās plānošanas procesā tiek arī veicināta, izveidojot dažādas *sadarbības platformas*, kuru mērķis ir informēt par dalības iespējām. Piemēram, Austrijas tradicionālais sociālās partnerības modelis ir atspoguļots Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) programmu īstenošanā. Ekonomiskie un sociālie partneri parasti ir iesaistīti valsts stratēģiskā ietvardokumenta izstrādē un uzraudzībā, jau ilgstoši piedaloties Austrijas Teritoriālās plānošanas konferencē (ÖROK).

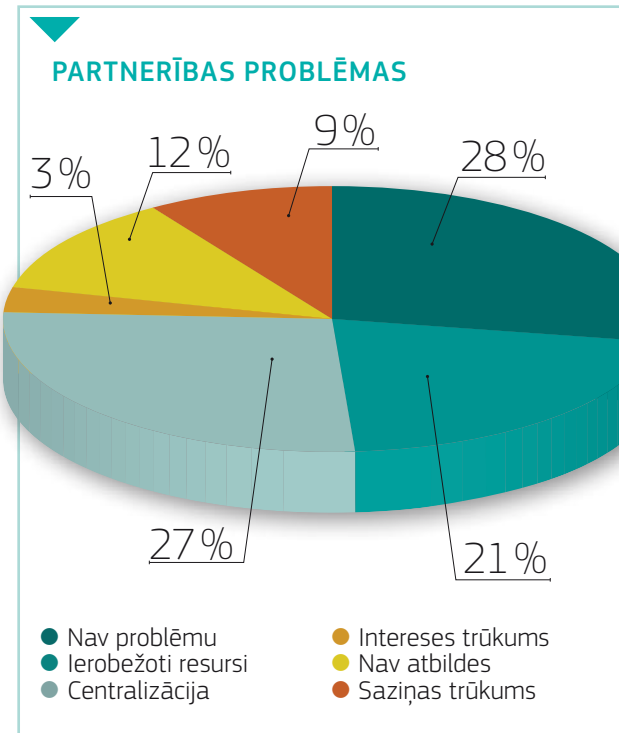
Iesaistīšanās novērtēšanā

Partneru iesaistīšanās novērtēšanas procesā noslēdz šo procesu apli. Piemēram, Polijā, lai sniegtu atbalstu efektīvai novērtēšanai gan valsts, gan reģionālajā līmenī, Polijas ESF vadošā iestāde ir izveidojusi Cilvēkkapitāla programmas novērtēšanas vadības grupu (*HC OP*). Tajā ir ietvertas institūcijas un personas, kuras interesē dalība novērtēšanas procesā, piemēram, vadošās iestādes pārstāvji, starpniekiestādes (centrālās un reģionālās), sociālie partneri, valsts novērtēšanas grupa un neatkarīgi novērtēšanas eksperti.

Reģionu politikas ĢD veica aptauju par šķēršļiem, kādi rodas plānošanas procesā saistībā ar partneru iesaistīšanos. Diagrammā ir parādīti aptaujas rezultāti.

Kā viens no galvenajiem stabilas partnerības šķēršļiem Portugālē, Ungārijā, Maltā, Īrijā, Slovākijā, Nīderlandē, Vācijā, Francijā un Spānijā tika minēta *lēmumu pieņemšanas procesa centralizācija*.

Rumānijā, Ungārijā, Igaunijā un Latvijā, kā arī pieredzējušākās valstīs, piemēram, Vācijā, Francijā un Itālijā, amatpersonas norādīja uz pilsoniskās sabiedrības organizāciju *resursu trūkumu*, kas kavē iesaistīties valsts vai reģionālās ekonomikas politikas veidošanā un aktīvi līdzdarboties.

Šajā sakarā dažās dalībvalstīs organizācijām tiek sniegts administratīvais un finansiālais atbalsts, programmās iekļaujot īpašas tehniskās palīdzības budžeta pozīcijas, lai varētu iesaistīt partnerus.

Piemēram, Apvienotajā Karalistē, uzraudzības komitejas pārstāvji, kuru izvēle notiek atklātā konkursā, saņem atalgojumu atbilstoši Velsas Nacionālās Asamblejas pieņemtajiem noteikumiem. Latvijā ir pieejama tehniskā palīdzība, lai pilnveidotu partneru profesionālās zināšanas (apmācības sesijas) un sekmētu viņu dalību.

Partneru noteikšana un iekļaušana

Tādās dalībvalstīs kā Malta, Īrija, Nīderlande un Zviedrija pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanās ir sena un nozīmīga tradīcija pat tad, ja nav noteiktu īpašu partneru atlases procedūru vai tiesību aktu pamatojuma (kāds ir, piemēram, Somijā). Šī tradīcija nodrošina neatkarīgus viedokļus par politikas, kultūras, sociālajām, vides un citām problēmām.

Tieši tāpēc ir jānosaka un jāpieņem laba partneru noteikšanas un iekļaušanas prakse, lai visās dalībvalstīs standartizētu kohēzijas politikas ieviešanu. Eiropas rīcības kodeksa attiecībā uz partnerību mērķis ir noteikt minimālās prasības un vienotu standartu.

Strukturēts dialogs

Tā dēvētais strukturētais dialogs ir izveidots, lai uzlabotu ārējo saziņu, veicinātu ES politikas un Komisijas darba redzamību, kā arī palielinātu centienus paust kohēzijas politikas un stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus. Tas arī palielina pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbības efektivitāti kopīgo mērķu sasniegšanā, uzlabo vietējo īpašumtiesību risināšanu un stiprina partnerību.

Papildus divpusējām un citām neformālām sanāksmēm un diskusijām ar reģionālajām varas iestādēm un vietējo pašvaldi vai pilsoniskās sabiedrības organizācijām un saskaņā ar pašreizējo 11. punktu un paredzamo 5. punktu reizi gadā ir oficiāli jāsarīko sociāls un strukturēts pilsoniskās sabiedrības organizāciju (kopumā) un Komisijas dialogs.

STRUKTURĒTS DIALOGS

Strukturētā dialoga vispārējie mērķi ir tuvināt kohēzijas politiku iedzīvotājiem un palielināt mūsu politiku atbalstošās kritiskās masas īpatsvaru. Strukturētais dialogs ir iecerēts kā sapratnes un savstarpējās uzticēšanās izveides mehānisms, ar to Komisija pauž apņemšanos uz klausīt šīs organizācijas un saglabāt pieejamību un atvērtību organizāciju līdzdarbībai. Reģionu politikas ĢD 2010. gadā un 2011. gadā sarīkoja trīs apaļā galda diskusijas. Ceturtā sanāksme tiks sarīkota vēlāk 2012. gadā.

Strukturētais dialogs ir iekļaujošs un organizēts process, kas īpaši vērst uz pilsoniskās sabiedrības jumta organizācijām Eiropas līmenī (ES "satelītorganizācijas"). Šīs organizācijas var pozitīvi ietekmēt Eiropas sabiedrisko viedokli un pamatlīmenī būt galvenās mūsu politikas nozīmīguma paudējas. Šādas organizācijas var paust nacionālo un reģionālo dalībnieku viedokļus un pievērst tiem uzmanību (no lejas uz augšu), kā arī izplatīt pamatinformāciju no Briseles līdz pamatlīmeņa dalībniekiem (no augšas uz leju), tāpēc tās var atvieglot gan Komisijas, gan tās dalībnieku darbību.

▶ REGIONĀLĀ PĀRVALDĪBA VIETĒJĀ LĪMENĪ AUSTRIJAS GADĪJUMS

1995. gadā, kad Austrija iestājās Eiropas Savienībā, Federālais ministru kabinets sadarbībā ar federālajām zemēm palīdzēja izstrādāt novatorisku un iekļaujošu vietējo reģionālās pārvaldes struktūru, lai atbalstītu procesu, kurā tiku veicināta atbilstība ES struktūrfondu, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonda kritērijiem.

Pēc ES struktūrfondu darbības sākšanas posma ES atbalsta sistēma tika integrēta pašvaldības ikdienas biznesa procesā un reģionālajā attīstībā vietējā līmenī. Pašlaik struktūru veido tīkls, kurā ietilpst 32 Austrijas reģionālās pārvaldes institūcijas (RPI), ko valsts līmenī koordinē Austrijas Reģionālās pārvaldības birojs.

Reģionālās pārvaldes institūcijas ir attīstītas par labi funkcionējošu struktūru, kas palīdz reģionos līdzsvaroti izveidot tūkstošiem projektu, kas atspoguļo faktiskās vajadzības vietējā līmenī un nodrošina taisnīgu līdzsvarotību starp valsts lauku teritorijām un pilsētām.

Pat pirms pievienošanās Eiropas Savienībai Austrija bija ieinteresēta līdzsvarotā attīstībā, kas ietvertu gan pilsētu,

gan lauku un kalnu apvidus, kuros parasti ir nelielas nozares un bagātas tradīcijas un kuriem draud risks palikt novārtā. Izveidojot Austrijas Ģimeņu programmu, valsts apņēmas veicināt savu reģionu attīstību.

Šī procesa pamatā ir reģionālās pārvaldes struktūra, kura visaptveroši varētu darboties jau no viszemākā līmeņa un tajā pašā laikā atbilstu centrālās politikas veidošanas makroekonomiskajām prasībām.

Vietējās organizācijas

Austrijas reģionālās pārvaldes struktūru veido nelielas organizācijas, kuru mērķis ir uzlabot vietējo attīstību, veidot tīklus, nodrošināt konsultēšanas un atbalsta pakalpojumus, kā arī īstenot reģionālā līmeņa projektus. Šī struktūra ir paredzēta, lai izveidotu tiešu saikni starp vietējām kopienām un dalībniekiem, tajā pašā laikā ietilpst kopējā centralizētā organizācijā.

Lielākā daļa reģionālās pārvaldes institūciju (74%) ir veidotas kā privātas apvienības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību. Šo apvienību dalībnieki ir vietējās pašvaldības,

“Būtiska mūsu darba daļa ir vietējo pašvaldību sadarbības atvieglošana iedzīvotājiem tuvā līmenī.”

uzņēmumi un privātpersonas. Sociālie partneri – tirdzniecības kameras, arodbiedrības, lauksaimniecības kameras, darba organizācijas (*Arbeiterkammer*) un vietējie nodarbinātības dienesti – ir iesaistīti kā dalībnieki vai padomdevēji.

Pašlaik reģionālie vadītāji ir atbildīgi ne tikai par stratēģisko plānošanu, bet arī par faktisko projektu īstenošanu un pastāvīgi piedalās kontaktu un sakaru tīklu veidošanas procesā. Komunikācijas prasmes un spēja veidot sakarus ir galvenie veiksmes faktori.

Reģionālās pārvaldes institūciju struktūra un vietējie mērķi atšķiras, taču tās vieno kopējs uzņēmējdarbības princips – veicināt konkrētā vietējā reģiona interešu ievērošanu.

Vietējais saskares punkts

RPI tīkls ir kļuvis par administratīva veida struktūru, kas veido valstisko un reģionālo interešu saskares punktu. Reģionālās pārvaldes institūcijas nodrošina ļoti efektīvu “tiltu” starp valsts līmeņa reģionālo plānošanu un vietējo kopienu vajadzībām un resursiem, un tās tiek atzītas par svarīgu jauninājumu Austrijas reģionālajā attīstībā un komponentu, kas ir būtiski svarīgs, nodrošinot efektīvu sasaisti ar vietējo līmeni.

Vietējās institūcijas aktīvi strādā, lai nodrošinātu turpmāko sava reģiona attīstību, uzlabojot situāciju nodarbinātībā, lauksaimniecībā un tehnoloģiju izmantošanā un atbalstot jauninājumus visās jomās.

Atsevišķu reģionālo pārvaldes institūciju svarīgākie pakalpojumi, darbības un projekti ir vērsti uz pilotprojektu īstenošanu, koncepcijas izstrādi un turpmākajiem pasākumiem, kā arī projektu pārraudzību. Tāpat tiek atbalstīta ES programmu īstenošana.

RPI var darboties ne tikai vietējās kopienas robežās, tās var veidot sakarus, sniegt stratēģisku ieguldījumu attīstībā, izstrādāt konkrētus projektu priekšlikumus un atvieglot, konsultēt un pārraudzīt realizāciju.

Reģionālās pārvaldības iestādes darbībā

Lejasaustrija (*Niederösterreich*) bija viens no pirmajiem reģioniem, kur 1982. gadā tika izveidota reģionālās pārvaldes institūcija, kuras pamatā bija mežu reģioni.

Helene Mader no Lejasaustrijas Reģionālās pārvaldes stāsta: “Es pārstāvu organizāciju, kas ir atbildīga par reģionālo interešu koordinēšanu ar federālo, valsts un Eiropas stratēģiju. Būtiska mūsu darba daļa ir vietējo pašvaldību sadarbības atvieglošana iedzīvotājiem tuvā līmenī. Mēs arī nodrošinām labāku koordināciju ar tām apkārtējām teritorijām, kuras robežojas ar mūsu vietējām pašvaldībām.”

Tirolē ir astoņas reģionālās pārvaldes organizācijas, kuras darbojas gan kā vietējais “smadzeņu centrs”, kas orientējas uz ilgtspējīgu reģionālo attīstību, gan kā profesionāla atbalsta sniedzējas projektu īstenošanā.

“Tiroles reģionālās pārvaldes institūcijas ir brīvprātīgas reģionālā līmeņa apvienības, un to mērķis ir īstenot mērķtiecīgu sadarbību starp reģioniem, federālo zemi, federālo valdību un ES. Tās nodrošina stratēģisku pieeju mūsu reģionālajai attīstībai. Tās darbojas dažādās jomās un iesaista daudz dažādu ieinteresēto personu un mērķgrupu,” skaidro *Andrea Fink* no Tiroles Reģionālās pārvaldes.

“Būtiski, ka tās ir cieši iesaistītas projektu uzsākšanā un attīstībā un piedalās ES reģionālo atbalsta programmu īstenošanā,” viņa piebilst.

Josef Fanninger, Lungavas Reģionālās pārvaldes direktors, norāda, ka “reģionālās pārvaldes institūcijas ir izveidotas tāpēc, lai piedāvātu tehnisku palīdzību, padomu un informāciju. Tās nodrošina ES programmu īstenošanas atbalsta struktūras, kā arī saikni starp reģionālajām darbībām, uzņēmumu tīkliem un citiem reģionālās pārvaldes centriem”.

► **UZZINIET VAIRĀK**
<http://www.rm-austria.at/>

► KOHĒZIJAS POLITIKAS DARBĪBAS REZULTĀTI 2007.-2013. GADĀ

Ir tapis ziņojums⁽¹⁾, kura veidošanā piedalījās valstu eksperti, kuri tika iesaistīti programmu darbības rezultātu pārraudzībā 27 dalībvalstīs. To līdzfinansēja Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Kohēzijas fonds (2007.-2013.). Eksperti novērtēja dažādus jaunājumus – no vispārējiem ekonomiskajiem apstākļiem līdz programmu īstenošanas progresam un iegūtajiem rezultātiem. Ziņojumā tiek norādīts, ka 2010. gadā paātrinājās kohēzijas politikas ieviešanas temps, taču dažās valstīs ir radies nopietns jautājums – vai tās spēs apgūt atlikušajā plānošanas periodā pieejamo finansējumu. Tomēr daudzās valstīs ir veikti pasākumi, lai uzlabotu ieviešanu, cita starpā – pārdalītu izdevumus, novirzot tos jomām, kurās ir lielāka vajadzība pēc finansējuma vai arī kur finansējumu var iztērēt ātrāk.

Ekonomiskie ierobežojumi

Nav pārsteidzoši, ka pēdējā laikā valstu attīstības izdevumu ierobežojumi ir kļuvuši stingrāki. Šajā situācijā dalībvalstīm ir daudz grūtāk atrast finansējumu, kas nepieciešams, lai līdzfinansētu kohēzijas politikas programmas. Tajā pašā laikā daudzās jaunajās dalībvalstīs (ES-12) valsts budžeta samazināšanas kontekstā ES finansējums patiesībā ir kļuvis par attīstības izdevumu vienīgo finansēšanas avotu.

Iegūtie dati liecina par tendenci budžeta deficīta samazināšanas pasākumiem palielināt reģionālās atšķirības. Tiešām – valdības ieguldījuma samazināšana ir samazinājusi attīstības izdevumiem pieejamo finanšu līdzekļu apjomu, gan tieši, gan saistībā ar līdzfinansēšanas ietekmi. Reģioni, kuros izplatītas tradicionālas nozares, piemēram, tekstilizstrādājumu ražošana, pašreizējās krīzes laikā joprojām ir novājināti. Reģioni, kuru ekonomikas pamatā ir ražošana, lai arī tos smagi ietekmēja krasi eksporta samazināšanās, daudzkārt ir pierādījuši spēju atkopties pēc tam, kad atkāpās tirgus ārpus ES.

Lai arī pieejamais valsts finansējums, iespējams, tika samazināts, vairākumā dalībvalstu reģionu politikas uzmanība joprojām tika pievērsta strukturālo pamatproblēmu mēklēšanai, nevis pielāgošanās iespējām un pievēršanos jaunām darbībām.

Sasniegumi kopš 2007. gada

Plānošanas perioda pirmajos četros gados ir noteikti vairāki nozīmīgi sasniegumi.

Ir aprēķināts, ka tieši veikto projektu īstenošanas rezultātā Eiropas Savienībā ir izveidots gandrīz 189 000 darbavietu (pilnslodzes ekvivalents).

Gandrīz 24 000 jaunizveidotu uzņēmumu saņēma atbalstu, un vairāk nekā 100 000 mazo un vidējo uzņēmumu tika sniegta palīdzība saistībā ar investīcijām un jauninājumiem.

Tika sniegts atbalsts 19 000 pētniecības, tehniskās attīstības un inovāciju (PTAI) projektu un 6 000 uzņēmumu pētniecības sadarbības projektu.

Runājot par infrastruktūru, gandrīz 920 000 personu tika nodrošināta piekļuve platjoslas internetam. 1,5 miljonu personu dzīvesvietās tika nodrošināta tīra dzeramā ūdens piegāde, un vairāk nekā 3,3 miljonu personu dzīvesvietās tika nodrošināts pieslēgums centralizētajai kanalizācijas sistēmai.

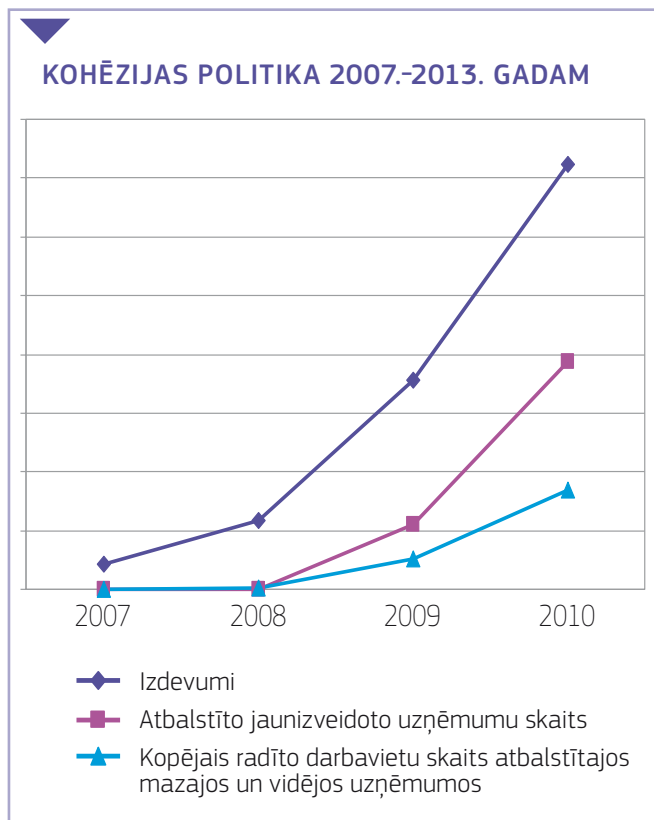
Eiropas transporta tīklam tika pievienoti apmēram 280 km autoceļu un 285 km dzelzceļa līniju, kā arī tika panākti nozīmīgi braucienos pavadītā laika ietaupījumi, uzlabojot ceļus un dzelzceļa līnijas, jo īpaši jaunajās ES dalībvalstīs (ES-12), tāpat arī tika sakopti 800 km² pamestas vai piesārņotas zemes.

(1) Novērtēšanas tīkls, kas nodrošina politikas analīzi par kohēzijas politikas darbības rezultātiem 2007.-2013. gadā.

Progress 2010. gadā

2010. gadā paātrinājās kohēzijas politikas programmu īstenošanas temps, taču konkrētās valstīs, jo īpaši Rumānijā, Bulgārijā un Itālijā, bija novērojama nopietna kavēšanās. Eksperti brīdina, ka pastāv reālas bažas par to, kā konkrētas valstis spēs saprātīgi izlietot atlikušajā plānošanas periodā pieejamo finansējumu.

Pastāv risks, ka dažās valstīs galvenā uzmanība tiks pievērsta fondu apgūšanai, līdz ar to cietīs atbalstīto projektu kvalitāte un to spēja sasniegt attīstības mērķus. Ņemot vērā sarežģīto ekonomisko klimatu un spiedienu uz valstu budžetiem, ir vēl jo vairāk svarīgi finansējumu izlietot visefektīvākajā veidā.

Izmaksas

Tiek paredzēts, ka jaunajās dalībvalstīs (ES-12) ERAF un Kohēzijas fonda atbalsta ieguldījums attīstības izdevumiem atlikušajā plānošanas periodā gadā sasniegs vidēji 40% no valsts kapitālieguldījuma; dati svārstās no 8% Kiprā un 28% Slovēnijā līdz aptuveni 75% Ungārijā un Slovākijā.

Eiropas Savienībā kopumā apmēram 55% no programmām pieejamā budžeta ir piešķirts projektiem līdz 2010. gada beigām, un tas ir vismaz divas reizes vairāk nekā iepriekšējā gada beigās (23%). Tomēr piešķirums Rumānijā, Bulgārijā un Itālijā bija ievērojami mazāks, tas atbilda tikai trešdaļai no pieejamā finansējuma.

Šajās un dažās citās valstīs politikas ieviešanas aizkavēšanās ir novērojama lielākajā daļā tās darbības jomu, un tas atspoguļo institucionālo un plānošanas spēju trūkumu, grūtības atrast līdzfinansējumu krīzes dēļ, kā arī vāju finansējuma pieprasījumu no uzņēmumu puses neskaidro perspektīvu dēļ.

Izmantojot tiesiskās aizsardzības līdzekli, kavēšanās samazināšanas pasākumu skaitā ir izdevumu novirzīšana jomām, kur finansējumu var izmantot ātrāk, piemēram, no dzelzceļa uz ceļu būvi. Maksāšanas sistēmas ir reorganizētas, lai palielinātu to efektivitāti, vienlaikus vienkāršojot noteikumus. Lai samazinātu līdzfinansēšanas problēmas, ir palielināti centieni darbinieku apmācībā, ir pieaicināti konsultanti, kā arī izmantoti tādi aizdevumu avoti kā Eiropas Investīciju banka un citas institūcijas.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm#1

▶ STRUKTŪRFONDI PALĪDZ EIROPAS SAVIENĪBAI IZKĻŪT NO EKONOMIKAS KRĪZES

Augstāka piecu valstu līdzfinansējuma daļa

Īpaša uzmanība tiek pievērsta īpašu ekonomisko palīdzību saņemošajām dalībvalstīm jeb tā sauktajām “programmas valstīm” – Grieķijai, Īrijai, Latvijai, Portugālei un Rumānijai.

2011. gada decembrī ES valdības un Eiropas Parlaments vienojās par pagaidu mehānismu, kas ES līdzfinansējuma daļu šīm īpašo atbalstu saņēmējām valstīm ļauj uz laiku palielināt pat līdz 10 procentpunktiem.

Tādējādi, nepalielinot kopējo pieejamo ES fondu apjomu, tagad 2007.-2013. gada finanšu plānošanas periodā šīm četrām valstīm – Grieķijai, Latvijai, Portugālei un Rumānijai – ir iespējams projektu līdzfinansējums līdz pat 95 procentu līmenim.

Pašlaik ES līdzfinansējuma robeža Īrijai ir 60 procenti iepriekšējo 50 procentu vietā. Līdzfinansējuma daļas palielināšana notiks tikai pēc ieinteresētās dalībvalsts pieprasījuma, un tas būs pieejams tikai laikā, kamēr valsts saņems palīdzību makroekonomikas līmenī.

Tagad daļa no stratēģijas, kas paredzēta Eiropas ekonomikas stiprināšanai, darbavietu izveidei un ekonomiskās izaugsmes atjaunošanai, paredz ES struktūrfondu pārfokusēšanu un to mērķtiecīgu izmantošanu ieguldījumu instrumentu lomā. Pašlaik prioritāte ir arī ātrāka pieejamo ieguldījumu nodrošināšana, un dažām dalībvalstīm notiek fondu pārplānošana, lai atļautu resursu iepludināšanu sektoros, kur iespējama ātra ieguldījumu apgūšana. Visas šīs darbības ir veiktas, lai nodrošinātu, ka esošo budžetu un struktūrfondu darbības programmu ietvaros veikto izaugsmi veicinošo ieguldījumu ietekme būtu tieša, kā arī tie sniegtu ilgtermiņa ekonomiskās priekšrocības.

Pašreizējā grūtajā ekonomiskajā situācijā, kad valstu budžetos līdzekļu nav daudz, lēmums par šo pagaidu līdzfinansējumu ir pozitīvs un vēlams solis, lai saglabātu izaugsmi veicinošus ieguldījumus.

Kopš 2009. gada īstenotās darbības

2009. gada aprīlī tika veikti vairāki svarīgi pasākumi, lai palielinātu ES kohēzijas politikas ietekmi un pielāgojamību. Tiesību aktu izmaiņās un citos ieteikumos, kā paātrināt finansēšanas procedūras, uzmanība tika pievērsta administrēšanas vienkāršošanai, lielākai programmu vadītāju elastībai, darbību prioritārai īstenošanai, naudas iepludināšanai un paplašinātai tehniskā atbalsta izmantošanai.

Šajā kontekstā tika piedāvāti 13 atsevišķi pasākumi. Piemēram, lai palielinātu naudas plūsmu valsts un reģionālajās iestādēs, kā arī vietējā pašpārvaldē, Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Eiropas Sociālā fonda (ESF) programmām tika piešķirts papildu avansa maksājums 6,25 miljardu eiro apmērā. Aizdevumu apjoms pašlaik sasniedz 11,25 miljardus eiro.

„Šie fondi var palīdzēt dalībvalstīm izveidot lielāka, tieši jauniešiem paredzēta atbalsta shēmas.”

Tagad programmu pārvaldībā ir iespējama lielāka elastība, jo tiek atļauta darbību pārplānošana, lai cīnītos ar ekonomisko krīzi un paātrinātu līdzekļu izlietošanu jomās ar labāku izaugsmes potenciālu.

Piemēram, Itālijas dienvidu reģionos jeb Dienviditālijā jau tiek īstenots rīcības plāns, kurā uzmanība tiek pievērsta izglītības, nodarbinātības, ieguldījumu platjoslas pakalpojums, kā arī dzelzceļa infrastruktūras finansēšanai. Šo atbalstu, kura kopējā vērtība ir 3,1 miljards eiro, var nodrošināt ātrāk, veicot pārplānošanu. Eiropas Komisija nepātraukti atbalsta dalībvalstis, kuras fondu līdzekļus vēlas novirzīt svarīgiem ekonomikas sektoriem ar lielāko iespējamo izaugsmes potenciālu.

Ir īstenotas arī vairākas normatīvās izmaiņas, lai vienkāršotu procedūras un nodrošinātu lielāku elastību. Šīs izmaiņas ir vērstas uz tādām jomām kā valsts atbalsts, lielle ieguldījumu projekti un energoefektivitātes un energotau-pības programmu iekļaušana mājokļu sektorā.

Lai nodrošinātu maksimāli iespējamo ES ieguldījumu izlietojumu, ir palielināts lielo projektu sagatavošanas tehniskais atbalsts. Sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku (EIB) ir veiktas darbības, lai vienkāršotu tādu finanšu instrumentu izmantošanu kā garantiju sistēmas, jo sevišķi – veidojot jaunus mazos un vidējos uzņēmumus.

Atbalsts bez darba esošiem jauniešiem un cilvēkiem nelabvēlīgos apstākļos

Ļoti svarīga problēma ir jauniešu bezdarba līmenis Eiropā. Komisija aicināja dalībvalstis izmantot pieejamo kombinēto ES finansējumu un valsts līdzfinansējumu 22 miljardu eiro apmērā no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem, kas vēl nav piešķirti projektiem.

Šie fondi var palīdzēt dalībvalstīm izveidot lielāka, tieši jauniešiem paredzēta atbalsta shēmas. Dalībvalstīm ir piešķirts papildu atbalsts 4,3 miljonu eiro apmērā kā tehniskā palīdzība, kas tiek nodrošināts, izmantojot ESF, lai palīdzētu dalībvalstīm attīstīt vai paplašināt izglītības sistēmas un programmas, kas atbalsta jaunos uzņēmējus un sociālos uzņēmējus.

Kopumā tagad dalībvalstis var pārvietot resursus no viena instrumenta uz citu vai ieviest jaunus instrumentus, pamatojoties uz sava darba tirgus apstākļiem. Ir ieviesti jauni pasākumi, vai ir likts cits akcents uz esošajiem ESF atbalstītajiem pasākumiem Beļģijā, Čehijas Republikā, Francijā, Īrijā, Itālijā, Lietuvā, Latvijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Portugālē, Slovēnijā, Grieķijā un Apvienotajā Karalistē.

Šie pasākumi galvenokārt ir paredzēti grupām, kuras krīze ir skārusi vissmagāk. Tajos tiek īstenotas shēmas, kuru mērķis ir saglabāt darbavietas vai veicināt integrāciju/reintegrāciju, un dažas darbības ir īpaši vērstas uz sektoriem, kurus ir smagi ietekmējusi ekonomikas krīze (tādiem kā ražošana, būvniecība un tekstilizstrādājumu ražošana). ▶▶

Atbalsts Portugālē

Projekts “Ēku atjaunošana *Urbanização de Vila D’Este – Vilar de Andorinho – I fāze – Vila Nova de Gaia*” ir saistīts ar integrētu pilsētvides atjaunošanu, un tā mērķis ir uzlabot dzīvojamo ēku energoefektivitāti. Ieguldījumi ir veikti siltumizolācijā, māju ieeju un kāpņu telpu atjaunošanā, logu uzstādīšanā un/vai nomaiņā, ventilācijas un apgaismes sistēmu ierīkošanā. Kopējais ieguldījums: 5,2 miljoni eiro, ES ieguldījums: 4,2 miljoni eiro.

Biotehnoloģiju paplašināšana: Aveiru pilsētas projekts *Biocant II* ir saistīts ar Cantaředes tehnoloģiju parka paplašināšanu, biotehnoloģijas uzņēmumu objektu būvniecība un noteiktu atbalsta infrastruktūru šo uzņēmumu darbībai, galvenokārt laboratorijas pakalpojumiem. Kopējais ieguldījums: 3,89 miljoni eiro, ES ieguldījums: 50%.

Atbalsts Īrijā

CASALA: Automatizētas dzīvesvides apzināšanās emocionālo risinājumu centrs (*Centre for Affective Solutions for Ambient Living Awareness – CASALA*) ir viens no diviem Dandolkas Tehnoloģiju institūta lietišķās pētniecības centriem. Tā primārā funkcija ir sadarbība ar Īrijas rūpniecību, lai radītu produktu jauninājumus, nodrošinātu uzņēmumu konkurētspēju un tirgus vadību pieaugošajā interaktīvās automatizētās dzīvesvides sektorā. Izmantojot ES finansējumu 1,41 miljona eiro apmērā no 1,82 miljonu eiro lielās kopējās ieguldījumu paketes, centrs palīdz palielināt Dandolkas Tehnoloģiju institūta spēju konkurēt valsts un starptautiskajās finansēšanas iniciatīvās, jo sevišķi saistībā ar ES rīcības plānu “Pilnvērtīgas vecumdienas informācijas sabiedrībā”.

Atbalsts Grieķijā

Corallia kopu iniciatīva (apm. 37 miljoni eiro 2007.-2013. gadā) Atikas un Grieķijas rietumu reģionos ir publiskā un privātā partnerība, kuras mērķis ir šāds: izveidojot jauninājumu kopas, palielināt konkurētspēju, uzlabot uzņēmējdarbību un jauninājumus uz eksportu orientētos tehnoloģijas segmentos, kuros ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas. Pateicoties Corallia darbībai mikroelektronikas un iegulto sistēmu jomā, ir sasniegti taustāmi rezultāti, ieskaitot ievērojumu gada apgrozījuma, eksporta, patentu iesniegumu un izveidoto darbavietu skaita pieaugumu. Jaunā augšupējā politikas veidošanas pieeja ir radījusi vairākus veiksmes stāstus.

Elektroniskā recepte: Šis sākotnēji bija izmēģinājuma projekts, kura mērķis bija samazināt nevajadzīgos izdevumus Grieķijas veselības aprūpes nozarē un ietaupīt 1 miljardu eiro gadā. Šis ir e-veselības projekts ar samērā nelielu budžetu (25 miljoni eiro). Novērtētais tiešais ieguvums Grieķijas valsts budžetā ir 200 miljonu eiro pirmajā darbības gadā un vēl 500 miljoni eiro kā netiešais ieguvums, samazinot pārmērīgo medikamentu izrakstīšanu un nevajadzīgo ārstēšanu.

Piemēram, Latvijā papildus atkārtotai finanšu piešķiršanai 135 miljonu eiro apmērā ir piešķirts papildu finansējums nodarbinātības veicināšanai (kopā 63,5 miljoni eiro), lai nodrošinātu darbavietas visneaizsargātākajām personām ārkārtas situācijas nodarbinātības pamatprogrammā, lai atbalstītu darbinieku prasmju uzlabošanu, piedāvātu apmācības iespējas cilvēkiem, kuri strādā nepilnu slodzi uzņēmumos, kas piedzīvo grūtības, un sociālajai iekļaušanai.

Decentralizēta lēmumu pieņemšana mazos projektos

Kopš 2010. gada jūnija Eiropas Komisijas apstiprinājums ir nepieciešams tikai projektiem, kuru kopējā vērtība pārsniedz 50 miljonus eiro (kopā no ES un valsts fondiem). Palielinot sliekšni no 25 miljoniem eiro, daudzus projektus var sākt nekavējoties, neietekmējot kopējos ES fondu izmantošanas kontroles mehānismus.

Mazo un vidējo uzņēmumu kredītatbalsts

Ir atzīts, ka mazie un vidējie uzņēmumi ir lielākie darbavietu nodrošinātāji Eiropā, tie rada vidēji 80 procentus no visām jaunajām darbavietām. Struktūrfondus tagad var izmantot kā garantiju, lai mazajiem un vidējiem uzņēmumiem dotu iespēju saņemt kredītu. Tagad tas attiecas uz finansējuma paplašināšanu, ne tikai uz sākuma posmu. Apmēram 500 miljoni eiro no ES fondiem ir pārplānoti izmantošanai garantiju sistēmā.

Prioritārie projekti Grieķijā

Komisija un Grieķijas varas iestādes ir izveidojušas vairāk nekā 180 stratēģisku, izaugsmi veicinošu projektu sarakstu. Ir noteikti termiņi, lai nodrošinātu to pieņemamo projektu īstenošanu līdz 2013. gada beigām, kuru kopējā vērtība ir 11,5 miljardi eiro (kopā no ES un valsts finansējuma), tādējādi izveidojot no 90 000 līdz 108 000 jaunu darbavietu.

2011. gada vidū izveidotā īpašā Grieķijas darba grupa palīdz stiprināt Grieķijas varas iestāžu spēju paātrināti apgūt struktūrfondu ieguldījumus.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lv.cfm

DR. WALTER DEFFA
Jaunais Reģionu
politikas ĢD
ģenerāldirektors

▶ IEPAZĪŠANĀS AR JAUNO ĢENERĀLDIREKTORU

Jaunais Reģionu politikas ĢD ģenerāldirektors Dr. *Walter Deffa* ir pieredzējis finanšu un ekonomikas jomas profesionālis. Viņš ir studējis ekonomiku Tbingenes Universitātē un Berlīnes Tehniskajā universitātē, Štutgartes-Hoenheimas Universitātē ieguvis zinātņu doktora grādu un ir sertificēts iekšējais revidents. No 1999. gada līdz 2009. gadam viņš strādāja arī par pasniedzēju Eiropas Koledžā Brigē.

Kopš 1983. gada Dr. Deffa strādā Eiropas Komisijā Briselē, savukārt kopš 2012. gada februāra – Reģionu politikas ģenerāldirektorātā. Iepriekš viņš bija Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektors (2009.–2012. gads), Iekšējās revīzijas dienesta ģenerāldirektors (2004.–2009. gads), Reģionu politikas ĢD finanšu direktors (2003.–2004. gads), Ģenerālsekretariāta direktors (2001.–2003. gads), Budžeta ģenerāldirektorāta vadītājs (1999.–2001. gads) un komisāres *Wulf-Mathies* biroja vadītājs (1997.–1999. gads). Viņš ir publicējis vairākus rakstus par Eiropas valstu finanšu un revīzijas jautājumiem.

▶ REGIOSTARS APBALVO NOVATORISKUS PROJEKTUS

14. jūnijā Briselē ar apbalvošanas ceremoniju, kurā tika sumināti pieci uzvarētāji, beidzās *RegioStars* 2012. gada novatorisko projektu konkurss. Apbalvojumus pasniedza reģionu politikas komisārs *Johannes Hahn* un *RegioStars* žūrijas prezidents *Luc van den Brande*. Žūrija analizēja visā ES īstenoto izcilo un novatorisko darbu piecās kategorijās. Visi 24 konkursa finālisti tiek uzskatīti par uzvarētājiem un iedvesmas avotu citiem. *RegioStars* ir ikgadējs pasākums, kas tiek rīkots, lai apzinātu un apbalvotu novatoriskus projektus, ko atbalsta EU kohēzijas politika. Apbalvošanas ceremonija pirmo reizi notika 2008. gadā, un tagad jau tiek plānota 6. ceremonija, kas notiks 2013. gada februārī.

Apbalvošanas ceremonija norisinājās 1930. gadā celtajā Hotel Le Plaza teātrī Briselē

GUDRA IZAUGSME

UZVARĒTĀJS: ECO WORLD STYRIA

Apbalvojumu saņēma Štīrijas pavalsts Ekonomikas un jauninājumu nozares vadītāja vietnieks *Gerd Gratzner* un *Eco World Styria* projekta vadītāja *Sabine Seiler*. Projekta mērķis ir sekmēt veiksmīgu attīrīšanas tehnoloģiju uzņēmumu koncentrēšanos Štīrijas reģionā un palīdzēt šai kopai kļūt par novatorisku risinājumu izstrādātāju līderi attīrīšanas tehnoloģiju jomā visā pasaulē. Projektā tiek veicināta arī reģiona konkurētspēja, piedāvājot novatoriskus ekoloģisko tehnoloģiju risinājumus, kā arī sekmēta ekonomikas izaugsme.

▶Uzziniet vairāk: www.eco.at

ILGTSPĒJĪGA IZAUGSME

UZVARĒTĀJS: GRABS (Green and Blue Space Adaptation for Urban Areas and Eco-towns)

Apbalvojumu 14 projekta *GRaBs* dalībnieku vārdā saņēma galvenā projekta *GRaBs* partnere *Diane Smith* un Nord-Pas de Calais Reģionālās padomes pārstāvis *Christophe di Pompeo*. Projektā iesaistīti dalībnieki no astoņām dalībvalstīm: AT, EL, IT, LT, NL, SE, SK un AK. Projekts *GRaBS* sniedz nepieciešamos

instrumentus un zināšanas, lai visā Eiropā nodrošinātu pilsētvides attīstību atbilstoši klimata izmaiņu ietekmei. Projektā valsts iestādes, pilsētvides dizaineri, arhitekti un plānotāji varēja izveidot vai pārmodelēt atklātas vietas un ēkas, lai nodrošinātu to izturību pret klimata izmaiņām un bargiem laikapstākļiem.

▶Uzziniet vairāk: <http://www.grabs-eu.org/>

IEKĻAUJOŠA IZAUGSME

UZVARĒTĀJS: O40 – Older people for older people

Apbalvojumu par projektu O40 saņēma Skotijas kalnienes un salu universitātes Lauku vides veselības centra pārstāve *Kate Stephen* (*Lielbritānija*) un Skotijas valdības ES pārstāvniecības vecākais politikas padomnieks *Jim Millard*. Šis projekts palīdz

lauku vides kopienām nodrošināt pakalpojumus, aicinot gados vecākus ļaudis palīdzēt citiem veciem ļaudīm. Projekta

Johannes Hahn un Luc van den Brande ar visiem RegioStars uzvarētājiem

Johannes Hahn, reģionu politikas komisārs

RegioStars žūrijas prezidents Luc van den Brande

Johannes Hahn un Luc van den Brande ar RegioStars žūriju

Prestižais RegioStars apbalvojums

partnerreģioni, kas atrodas visā Eiropas ziemeļu perifērijā – Somijā, Grenlandē, Ziemeļīrijā, Skotijā un Zviedrijā –, sadarbojas ar kopienām, lai izpētītu un izstrādātu alternatīvus veidus, kā saviem vecākajiem iedzīvotājiem sniegt atbalstu un palīdzību. Īpaši tika meklēti veidi, kā nodrošināt trūkstošos pakalpojumus, lai vecākie ļaudis varētu turpināt dzīvot savos mājokļos un kopienās. ▶Uzziniet vairāk: www.040s.eu

CITYSTAR

UZVARĒTĀJS: SÖM – South East Malmö

Projektam SÖM piešķirto apbalvojumu saņēma reģionālo struktūrfondu Skanes-Blekinges partnerības projekta priekšsēdētājs Pontus Lindberg (pa kreisi) un Fosie pilsētas rajona padomes priekšsēdētājs Anders Nilsson. Šis projekts paredz izveidot ilgtspējīgu sociālo, klimata un finanšu vidi četros mazāk attīstītajos Malmes DA reģiona rajonos. Projekts SÖM apvienoja iedzīvotāju, privātā sektora pārstāvju, nekustamā īpašuma īpašnieku, komerciālās un ražošanas nozares ekspertu pūles, lai izveidotu stratēģisku

partnerību un izstrādātu reģenerācijas rīcības plānu pilsētas turpmākai attīstībai. ▶Uzziniet vairāk: www.malmo.se

INFORMĀCIJA UN KOMUNIKĀCIJA

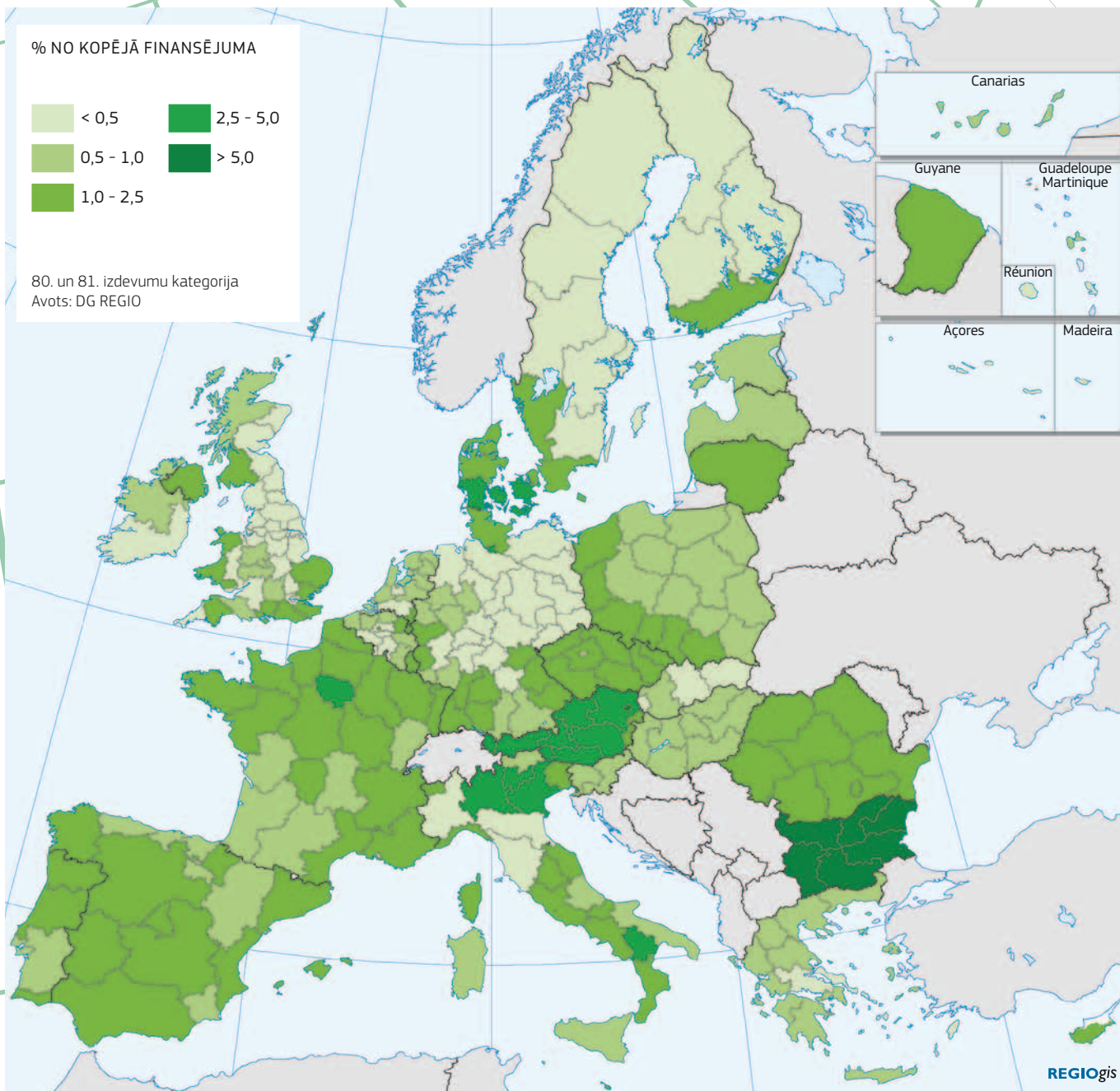
UZVARĒTĀJS: PODLASKIE VOIVODESHIP

Apbalvojumu saņēma Podlaskas vojevodistes maršals Jarosław Dworzański (pa labi) (Polija) un Ministru kabineta vadītājs Zbigniew Nikitorowicz. Apbalvojums tika piešķirts par tādu interneta rīku izstrādi, kas noder, lai informētu sabiedrību par projektiem, kuros var saņemt ES reģionu politikas atbalstu. Tīmekļa vietnē, kas uzvarēja konkursā, ir ietverta visaptveroša un detalizēta informācija poļu un angļu valodā par līdzfinansētām investīcijām un programmu finansējuma saņēmējiem, kā arī lietotājiem saprotami rīki, kas parāda projektu ietekmi un īstenošanas procesu. Turklāt tajā ir arī ievietoti veiksme stāsti par labajām praksēm, kas būtiski sekmējušas attīstību provincē, palīdzot veicināt ES programmas un investīciju piesaisti.

▶Uzziniet vairāk: www.podlaskiedotacje.pl

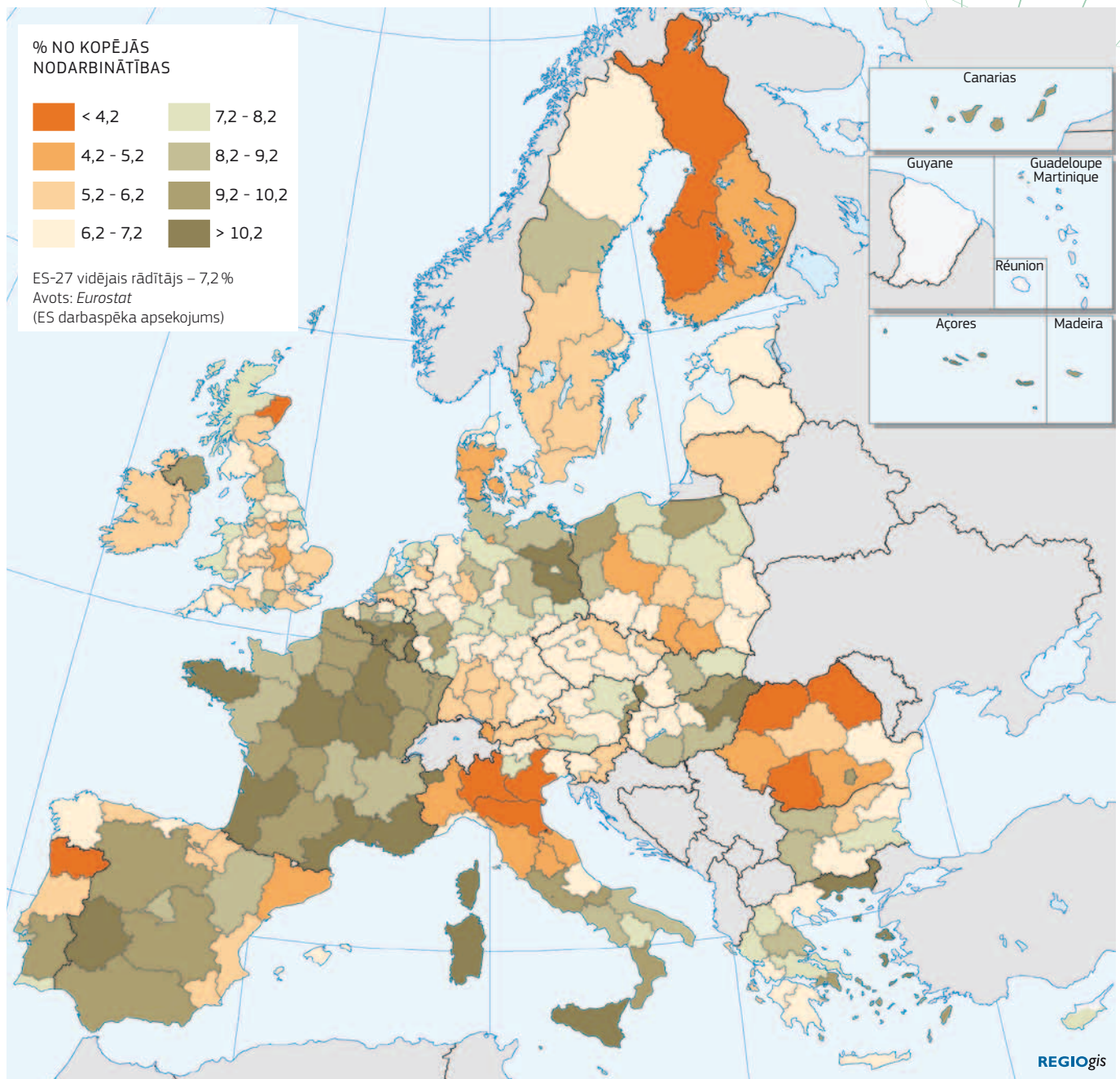
► KOHĒZIJAS POLITIKAI PLĀNOTIE IEGULDĪJUMI RESURSU VEIDOŠANĀ 2007.-2013. GADAM

Šajā kartē kā daļa no kopējā finansējuma ir norādīti kohēzijas politikai plānotie ieguldījumi resursu veidošanā 2007.-2013. gada plānošanas laikposmam. Minētais aptver politikas un programmas struktūras, uzraudzības un novērtēšanas uzlabošanas pasākumus, kā arī partneru, paktu un iniciatīvu veicināšanas pasākumus, veidojot sakarus starp ieinteresētajām personām. Saskaņā ar kohēzijas politiku arvien biežāk tiek investēts iestāžu darbā, pārvaldībā un resursu veidošanā visos līmeņos, kas ir svarīgs faktors, lai veicinātu tās intervences efektivitāti citos komponentos, piemēram, infrastruktūrā, jauninājumos, uzņēmējdarbībā vai izglītībā.

Kartē ir parādīts, ka, īstenojot kohēzijas politiku, šādas darbības tiek atbalstītas daudzās dažādās vietās. Lielākā daļa tiek ieguldīta visos Bulgārijas reģionos, bet arī dažos daudz attīstītākos reģionos, piemēram, Vīnē un Augšaustrijā (AT), kā arī Dienviddānijā (DK), kur resursu veidošanas izdevumi galvenokārt tiek novirzīti programmas struktūras uzlabošanai un īstenošanai. Savukārt dažos Vācijas reģionos, kā arī lielākajā daļā Apvienotās Karalistes, Zviedrijas un Somijas reģionu šādi ieguldījumi ir pavisam nelieli.

▶ VIDĒJĀ NODARBINĀTĪBA VALSTS PĀRVALDĒ*, 2010.-2011. GADS

Šajā kartē parādīts, kādu procentuālo daļu no kopējās nodarbinātības veido nodarbinātība valsts pārvaldē (ieskaitot aizsardzību un sociālo apdrošināšanu). Šis indikators atspoguļo valsts sektora nozīmīgumu, nodrošinot darbavietas. Nodarbinātības daļa valsts sektorā lielā mērā atspoguļo reģiona tipu, – pilsētās tā ir lielāka nekā lauku rajonos. Norādītā daļa ļauj arī izprast ekonomikas struktūru. Īstermiņā darbavietu izveide valsts sektorā ļauj saglabāt un izveidot darbavietas ekonomiskās aktivitātes krituma laikā. Taču ilgtermiņā tā var atspoguļot privātā sektora nespēju izveidot pietiekami daudz darbavietu.

Situācija ES reģionos ievērojami atšķiras. Dažos reģionos, piemēram, Skotijas ziemeļaustrumos (UK), Lombardijā (IT) vai Rumānijas ziemeļaustrumos (RO), nodarbinātība valsts sektorā ir sevišķi maza un 2011. gadā veidoja attiecīgi 2,8%, 3,2% un 3,3% no kopējās nodarbinātības. Citos reģionos valsts sektors ir daudz būtiskāks darbavietu nodrošinātājs, un tur valsts sektora daļa sasniedz, piemēram, gandrīz 30% Seutā un Meliljā (ES), 20,5% – Ziemeļeģejā (EL) un 13,1% – Korsikā (FR).

*NACE (Saimniecisko darbību klasifikācija Eiropas Kopienā), 0 iedaļa – valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana

▶ KĀ VISLABĀK ATLASĪT PROJEKTUS LĪDZFINANŠĒJUMA SAŅEMŠANAI

ERAF IETEIKUMI 2014.-2020. GADAM

Kohēzijas politikas mērķu īstenošanas labā ir ļoti svarīgi atlasīt projektus, kuri vislabāk atbilst programmas mērķiem un kuru īstenošanai ir nepieciešami minimāli administratīvie resursi un darbības. Budžeta stingras taupības laikā vēl lielāka uzmanība tiks pievērsta valsts ieguldījumu efektīvai un lietderīgai izmantošanai. Arī jaunajā Komisijas ierosinātajā tiesiskajā regulējumā 2014.-2020. plānošanas periodam ir paredzēts lielāku uzmanību pievērst izpildei. Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējamo darbību klāsts ir ļoti plašs, un projektu atlasīšanu nevar veikt, ievērojot tikai vienu standartizētu procesu. Šis process vienmēr ir jāpieskaņo apstākļiem un regulējumam, kāds ir attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā. Pēc nesen veiktā pētījuma, kurā tika analizēti projektu atlasēšanas procesi sešās dalībvalstīs, ir izstrādāti vairāki ieteikumi 2014.-2020. gadam.

Kā sagatavot uzaicinājumus iesniegt projektus

Vadošās iestādes parasti saņem iespējamo finansējuma saņēmēju pieteikumus sistēmā, kurā tiek publicēti uzaicinājumi iesniegt projektus. Pamatlēmumi par projekta atlasēšanas principu tiek pieņemti jau plānošanas posmā, kad vadošā iestāde izvēlas izsludināt pagaidu vai pastāvīgus uzaicinājumus iesniegt projektus, strukturēt uzaicinājumus vienā vai vairākos posmos un kopā ar uzraudzības komiteju nosaka un pieņem projektu atlasēšanas kritērijus, kas attiecas uz uzaicinājumu. Ieteikumi šajā sakarā:

- sagatavojot uzaicinājumus iesniegt projektus, iesaistīt ieinteresētās personas, īpaši no privātā sektora un ar reģionu saistītas personas;

- pielāgot uzaicinājumu faktiskajām sektora vajadzībām, kā arī pieteikumu iesniedzējiem un ieinteresētajām personām skaidri paziņot konkrētus mērķus, piešķirumu, finansējuma nosacījumus, atlasēšanas kritērijas un procedūru;
- atlasēšanas procesā prioritāti piešķirt tiem pieteikumiem, kuri visprecīzāk atbilst programmas mērķiem un kuru īstenošanai nepieciešams vismazāk resursu;
- noteikt un ieviest vienības izmaksu ierobežojumus/ sliekšņus, lai nodrošinātu uzticamu finanšu pārvaldību;
- noteikt ierobežotu skaitu skaidru, vienkāršu un saprotamu atlasēšanas kritēriju, lai profesionāli novērtējami varētu novērtēt projekta ideju.

Konsultācijas pieteikumu iesniedzējiem

Vadošo iestāžu (vai – biežāk – starpniekiestāžu) sniegtās konsultācijas pieteikumu iesniedzējiem ir nozīmīgs faktors, kas nosaka vispārējo atlasēšanas procedūru efektivitāti. Ieteicams:

- nodrošināt pieteikumu iesniedzējiem plašas konsultācijas, kā arī ātri informēt par iespējām iegūt finansējumu;
- nodrošināt pieteikumu iesniedzējiem tīmekļa rīkus, piemēram, pašnovērtēšanas rīkus, kuros ir skaidras un precīzas instrukcijas un rīcības modeļi.

Pieteikumu sagatavošana un iesniegšana

Pieteikumu iesniedzējiem jānosagatavo pieteikums atbilstoši uzaicinājumos minētajām prasībām. Nepieciešamo dokumentu skaits un saturs būtiski atšķiras atkarībā no projekta veida, jomas un dalībvalsts/vadošās iestādes īpatnībām.

Atkarībā no dalībvalstī spēkā esošajām procedūrām un e-pārvaldes pakalpojumu līmeņa pieteikumu iesniedzējiem savi pieteikumi jāiesniedz, nosūtot pa pastu, elektroniski vai personīgi.

Daudzi pieteikumu iesniedzēji, sagatavojot savus pieteikumus, izmanto ārējo konsultantu pakalpojumus (dažās dalībvalstīs gandrīz 90%). Lai gan šāda speciālistu izmantošana ir pamatota situācijās, kad iesniedzējam nav pieejami pietiekami pieredzējuši darbinieki (piemēram, inženieri, kas sagatavo izstrādes dokumentus), augstais ārpalpojumu izmantošanas līmenis, lai sagatavotu pieteikumus finansējuma saņemšanai, liecina par nepieciešamību uzaicinājumos iesniegt projektus prasības noformulēt skaidri un precīzi, kā arī nodrošināt precīzi orientētas un pieejamas konsultācijas. Ieteicams:

- pieteikumu iesniedzējiem pieprasīt tikai tos dokumentus, kas ir būtiski svarīgi, lai novērtētu projekta pieteikuma atbilstību finansējuma nosacījumiem un programmas mērķiem;
- pieteikumu iesniedzēju līmenī ierobežot ārējo konsultantu iesaistīšanos, nosakot skaidrus ārpalpojumu izmantošanas noteikumus un finanšu ierobežojumus;
- pieteikuma iesniedzējam konkrēto dokumentu pieprasīt tikai vienu reizi⁽¹⁾;
- līdztekus ierosinātajām regulatīvajām e-kohēzijas prasībām popularizēt e-risinājumus (arī pieteikumu iesniedzējiem). Īpaši ir atbalstāma elektroniska dokumentu un informācijas iesniegšana, jo šādi pieteikumu iesniedzēji var iegūt reāllaika informāciju par savu pieteikumu statusu.

(1) Vienotās informācijas sniegšanas princips ("tikai vienreiz"), kas norādīts 2008. gada 25. jūnijā pieņemtajā Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktā, SEC (2008) 2101.

Pieteikumu novērtēšana, projektu atlase un finansējuma līgumu noslēgšana

Atkarībā no tā, vai uzaicinājums iesniegt projektus ir pastāvīgs vai pagaidu, pieteikumi tiek novērtēti nepārtraukti vai tikai pēc pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām. Novērtēšanu parasti veic vadošā iestāde/starpniekiestāde, un dažreiz var pieaicināt arī vienu vai vairākus ārējos novērtētājus. Ieteicams:

- samazināt administratīvās izmaksas, izmantojot tikai minimālo nepieciešamo skaitu novērtētāju, kā arī pieņemt noteikumus, kas novērstu ārējo novērtētāju interešu konfliktu;
- palielināt pārredzamību, publicējot atlasīto veicošo institūciju pienākumus, novērtētāju un atlasīto veicošo institūciju darbinieku vārdus/uzvārdus, novērtējuma ziņojumus un pilnīgus novērtējuma rezultātus, kā arī paziņojot nesekmīgajiem pieteikumu iesniedzējiem atteikuma iemeslus;
- samazināt laiku no projekta pieteikuma iesniegšanas līdz lēmuma pieņemšanai par finansējuma piešķiršanu, piemēram, nosakot saistošus termiņus;
- ieviest pieteikumu iesniedzējiem pieejamu apelācijas procedūru.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/selection/selection_process.pdf

▶ MALTA

▶ 21. GADSIMTAM ATBILSTOŠA ONKOLOĢISKO SLIMNIEKU APRŪPE

Maltā neatlaidīgi tiek turpināta mūsdienīga onkoloģijas centra būvniecība. Jauno centru ir paredzēts atvērt 2013. gadā, un tajā būs trīs reizes vairāk vietu vēža slimnieku ārstēšanai, nekā valstī ir pieejams pašlaik. Tas arī 410000 salas iedzīvotāju nodrošinās uzlabotu slimības diagnosticēšanu un ārstēšanu.

Kopējās izmaksas:

EUR 48 802 800

ES ieguldījums:

EUR 41 482 300

Mākslinieciskā stilā celtais jaunais onkoloģijas centrs

Slimnīcas Mater Dei Onkoloģijas centrs nosaukts par godu jaunajai plaša profila neatliekamās medicīnas slimnīcai Msidā, kas atrodas ziemeļaustrumu piekrastē. Jaunajā centrā, kas būs plaša profila slimnīcas struktūrvienība, tiks ārstēti visi onkoloģiskie slimnieki. Pašlaik tas tiek veikts netālu esošajā slimnīcā Sir Paul Boffa, kas specializējas onkoloģiskajā un paliatīvajā aprūpē. Tas arī saskan ar plašākiem Maltas valsts vēža apkarošanas plāna (2010.-2015. gads) mērķiem, piemēram, īsāku gaidīšanas laiku un labāku terapeitisko praksi.

Onkoloģijas centrā būs mūsdienīgas telpas vēža slimnieku ārstēšanai un pilnvērtīgai aprūpei. Centrs gan fiziski, gan struktūrvienības līmenī būs savstarpēji savienots ar slimnīcu Mater Dei, un tā platība būs aptuveni 23000 kvadrātmetru.

Centra būvniecību līdzfinansē ES (ERAF), un tajā tiks nodrošinātas 74 vietas stacionāriem pacientiem, 22 vietas dienas aprūpes pacientiem, kā arī 12 klīnikas onkoloģisko slimnieku ambulatorai aprūpei. Vislielākā no četrām ēkām būs stacionārs, kurā būs pieaugušo pacientu onkoloģijas nodaļa (kopā 32 vietas, 5 vietas pievienotas projekta gaitā), paliatīvās aprūpes nodaļa (papildu 16 vietas), bērnu un pusaudžu onkoloģijas nodaļa (vietu skaits palielināts no sešām līdz 10), hematoloģijas nodaļa (16 vietas pārceltas no slimnīcas Mater Dei) un radioloģijas nodaļa.

▶ UZZINIET VAIRĀK

https://ehealth.gov.mt/healthportal/health_institutions/hospital_services/mater_dei_hospital/mater_dei.aspx

Plašas, modernas telpas

Projekta gaitā paredzēts izveidot astoņas klīnikas onkoloģisko slimnieku ambulatorajai aprūpei, līdz ar to būs pieejamas 12 šādas klīnikas. Diagnostika un ārstēšana tiks nodrošināta staru terapijas nodaļā, dienas aprūpes centrā un tādu procedūru telpās, kuras tiek veiktas, ievadot vispārējo anestēziju. Visbeidzot – slimnīcas aprīkojums un rehabilitācijas pakalpojumi būs paredzēti gan fizioterapijas procedūru veikšanai, gan arī būs pieejami sociālie darbinieki un psihologs.

Pirmajā posmā notika rakšanas darbi, otrajā – būvētas trīs pamatēkas, kurās atradīsies galvenais lineāri pārvietojamais staru terapijas aprīkojums. Šis komplekss tiks papildināts ar ceturto ēku. Līdz ar to Maltas vēža slimniekiem būs pieejams 21. gadsimta staru terapijas aprīkojums. Trešajā posmā tiks būvēts pārējais centrs.

“Mūsu jaunais veselības aprūpes centrs būs paredzēts uzlabotai onkoloģisko slimnieku ārstēšanai, izglītošanai un izpētei,” stāsta Medicīniskās aprūpes biedrības vadītājs un Onkoloģijas centra projekta vadītājs *Brian St John*. Viņš ir arī pārliecināts, ka centrs sekmēs jaunu un uzlabotu Maltas onkoloģijas speciālistu darba iemaņu apgūšanu.

Katru gadu aptuveni 1400 Maltas iedzīvotāju tiek diagnosticēti vēzis, un aptuveni 700 slimnieku mirst šīs slimības dēļ. Jaunajā centrā ir paredzēts ārstēt 60% no visiem Maltas onkoloģijas slimniekiem. Turklāt ēku infrastruktūra ir veidota ekoloģiski – ar saules paneļiem uz jumta un enerģijas reģenerācijas sistēmām.

▶ OLOMOUCKÝ KRAJ, ČEHIJA

▶ PĀRVIETOŠANĀS IESPĒJU UZLABOŠANA CILVĒKIEM RATIŅKRĒSLOS

Drīz tiks sāta novatorisku transportlīdzekļu sērijveida ražošana, kas cilvēkiem ratiņkrēslos ļaus droši un ātri pārvietoties pa valsts ceļiem. Tie izstrādāti Čehijas mašīnbūves uzņēmumā ZLKL, kas atrodas Lošticē, Olomoucas reģionā. Lai varētu sākt ražošanu, izmantojot šo prototipu, transportlīdzekļa Elbee izstrādei tiek sniegts arī ES fondu atbalsts.

Cilvēkiem, kuri pārvietojas ratiņkrēslos, braucot standarta automašīnās, rodas vairākas grūtības, piemēram, iekāpjot vai izkāpjot no transportlīdzekļa, ir jāpārsēžas. Arī ratiņkrēsla ievietošana automašīnā var būt sarežģīta.

Elbee lieliski atrisina šīs problēmas. Tam ir unikālas attāli atveramas/aizveramas durvis ar eņģēm. Apakšējās durvis kļūst par rampu, lai cilvēks ratiņkrēslā varētu ērti iebraukt transportlīdzeklī vai izbraukt no tā. Kad durvis ir aizvērtas, cilvēks var vadīt transportlīdzekli, joprojām sēžot ratiņkrēslā.

Transportlīdzeklis oficiāli ir klasificēts kā kravas apvidus transportlīdzeklis, un tā maksimālais ātrums ir 80 km/h. Kompaktie izmēri ļauj transportlīdzekli novietot paralēli ietvei, lai cilvēks ratiņkrēslā ērti izbrauktu no transportlīdzekļa tieši uz ietves, nevis uz ceļa. Transportlīdzekļa aizmugurē ir vieta vienam pasažierim. Stūres un dizaina elementus var pielāgot pēc individuālām vajadzībām un atbilstoši autovadītāja vēlmēm.

Ideja par konceptuālo transportlīdzekli Elbee radās 2003. gadā, savukārt uzņēmums ZLKL to pārņēma 2004. gadā un četrus gadus vēlāk īstenoja funkcionālā prototipā. Transportlīdzeklis ir īpašs tā unikālās konstrukcijas dēļ, un tajā ir ieviesti vairāki novatoriski tehniskie risinājumi, turklāt 2007. gadā tā izstrādei tika saņemts Eiropas Reģionālās attīstības fonda papildu atbalsts.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.elbee.cz

Kopējās izmaksas:

EUR 1 448 800

ES ieguldījums:

EUR 614 100

Mērķis – komerciāla ražošana

Izmantojot saņemto ES finansējumu, varēs turpināt sāktu ceļu uz transportlīdzekļa ražošanu, piemēram, iegādāties tehnoloģijas un veikt sertificēšanu. Turpmāk ZLKL pievērsīsies transportlīdzekļa izmantošanas iespēju un uzticamības palielināšanai.

ZLKL pētījumā tika secināts, ka cilvēkiem ratiņkrēslos ir svarīga neierobežota pārvietošanās bez citu palīdzības. "Mūsu mērķis ir nodrošināt cilvēkiem ar kustību traucējumiem neatkarību un neierobežotas pārvietošanās iespējas, lai uzlabotu viņu dzīves kvalitāti," stāsta projekta vadītājs *Ladislav Brázdil, Jr.*

Uzņēmuma pārstāvis ir pārliecināts, ka šī mērķauditorija novērtēs Elbee un par to izrādīs interesi Čehijā un visā Eiropā. Transportlīdzeklis ir ļoti praktisks risinājums tiem, kas ikdienā pārvietojas pa pilsētu vai ārpus tās, turklāt tā dizains ir pievilcīgs.

Elbee sērijveida ražošana tiks sāta 2013. gada sākumā. Sākotnēji to ražos tikai Čehijas tirgum, taču vēlāk arī starptautiskai tirdzniecībai.

▶ POHJOIS-KARJALA, SOMIJA

▶ SPĒKS VIENOTĪBĀ

Pieredzējušu Austrumsomijas zinātnes un tehnoloģijas centru grupa attīsta Ziemeļkarēlijas reģiona profilu. Četri atsevišķi centri, kuros pēta materiālus, precīzo tehnoloģiju un difraktīvo optiku, sekmē izpēti un izstrādi šajās trīs nozarēs, kā arī veicina jaunas uzņēmējdarbības iespējas visā reģionā.

Vairākums grupas centru atrodas reģiona galvenajā centrā Joensū. Ceturtais centrs atrodas Kuopio, 130 km uz rietumiem.

Lai gan iepriekš šie bija atsevišķi centri, tagad tie cieši sadarbojas un saņem Austrumsomijas Universitātes atbalstu, kā arī uzņēmuma SIB-labs administratīvo aizsardzību. "Sadarbības veidu konsolidēšana sekmē reģionālo konkurētspēju. Šis ir lielisks mērķtiecīga grupas darba un valsts un vietējo ES finansētu iestāžu, pētniecības institūtu un nozares partneru sadarbības paraugs," stāsta profesors Mika Suvanto, SIB-labs direktors.

Universitātē izstrādāta platforma

Vairākās vietās izvietotā grupa var izmantot priekšrocības, ko sniedz divu universitāšu spēcīgā zinātniskā bāze. Tas attiecas uz dabaszinātnēm (ķīmiju, fiziku, IT), ko pasniedz Austrumsomijas Universitātē, un tehnoloģijas zināšanām, ko var apgūt Ziemeļkarēlijas Lietišķo zinātņu universitātē.

Četri augstās tehnoloģijas pētniecības, izstrādes un jauninājumu centri Ziemeļkarēlijā ir izveidoti, pateicoties ES finansējumam, kas tiek saņemts kopš 2000. gada. Tagad šie centri veido ES materiālu, precīzās tehnoloģijas un difraktīvās optikas projektu grupu.

Īpaši precīzās tehnoloģijas izpētes grupa specializējas precīzajā apstrādē un galvenokārt sadarbojas ar plastmasas un metāla nozares uzņēmumiem, lai izstrādātu jaunus produktus. Difraktīvās optikas un fotonikas izpētes laboratorijā

Pētniecības grupa no Centrālfloridas Universitātes Ķīmijas fakultātes strādā, izmantojot Ramana spektroskopiju

Kopējās izmaksas:
EUR 20 000 000
ES ieguldījums:
EUR 10 000 000

ir unikāla pētniecības infrastruktūra, kas universitātē ļauj veikt zinātniskos pētījumus. Tā palīdz uzņēmumiem izstrādāt produktus un pārbaudīt jaunas idejas.

SMARC Innovations (SMARCI) ir Austrumsomijas Universitātes Ķīmijas fakultātes pētniecības grupa. Tā pēta augsta līmeņa materiālus un sekmē tehnoloģijas izplatīšanu, kā arī uzlabo reģiona konkurētspēju, piedāvājot zinātniskās izpētes un nozares uzņēmumu sadarbības iespējas. Savukārt InFotonics Centre Joensuu ir specializējies fotonikā un IT. Tas ir vadošais viņu optiskās inženierijas un spektra krāsu pētniecības centrs un ir izveidojis kompleksu sadarbību ar nozares labākajām laboratorijām un institūtiem.

Pēc projekta beigām SMARCI un InFotonics Centre Joensuu darbība turpināsies, sadarbojoties ar uzņēmumu SIB-labs. Šajā pētniecības vidē tiek apvienota Austrumsomijas Universitātes pieredze biomateriālu, materiālu, fotonikas un spektra krāsu pētniecībā.

▶ UZZINIET VAIRĀK

<http://www.uef.fi/siblabs/>
<http://wartsila.pkamk.fi/upu/>
www.ifc.joensuu.fi

▶BRATISLAVSKÝ KRAJ, SLOVAKIJA

▶LABĀKA SLĒPTO INFEKCIJU PATOGĒNU DIAGNOSTICĒŠANA

Veseli cilvēki gadiem ilgi var būt vīrusu infekciju nēsātāji, par tām pat nezinoši. Taču, līdzko pasliktinās imūnsistēma, šādas slēptās infekcijas var nopietni apdraudēt veselību. Viens no risinājumiem ir labāka infekciju patogēnu diagnosticēšana. Šī pieeja tagad tiek analizēta, īstenojot ES pētniecisko projektu Slovērijā.

Zinātnieki nesēn norādīja, ka cilvēki var pārnēsāt dažādas nediagnosticētas vīrusu infekcijas, neizjūtot nekādas būtiskas problēmas. Taču, līdzko imūnsistēma kļūst vājāka, piemēram, slimības, orgānu transplantācijas vai ārstēšanas blakņu dēļ, šādas infekcijas var kļūt bīstamākas. Tas var izraisīt nopietnas medicīniskās komplikācijas vai pat inficētās personas nāvi.

2010. gada jūnijā uzņēmums BioScience Slovakia, kas atrodas Bratislavā, apvienoja spēkus ar Slovērijas Zinātņu akadēmijas (SZA) Virusoloģijas institūtu, lai piedalītos nozares pētniecības projektā par infekciju patogēnu klīnisko diagnosticēšanu, ko līdzfinansēja Eiropas Reģionālās attīstības fonds. Abas iestādes kopā strādā, lai būtiski uzlabotu infekciju patogēnu diagnosticēšanu (pašlaik tā vēl ir maz izpētīta joma), katram patogēnam piemērojot dažādas metodes un formātus.

Visaptveroša diagnostika

“Lai vienkāršotu un paātrinātu diagnostiku, kā arī uzlabotu tās precizitāti, zinātniekiem ir jāapsver visaptverošas pieejas ieviešana,” stāsta BioScience Slovakia rīkotājdirektors un laboratorijas vadītājs Dr. *Peter Kilián*. “Šī pieeja varētu nozīmēt vienotu formātu, kas būtu piemērots regulārai diagnosticēšanai, vienlaikus izmantojot visjaunākās zināšanas molekulārajā bioloģijā.” Mērķis ir ieviest šo jauno pārbaudes formātu, lai to izmantotu klīniskajā diagnosticēšanā ikdienā, kā arī noteikt vienotus akadēmiskajā un privātajā vidē veiktas pētniecības pamatus.

▶UZZINIET VAIRĀK

www.bioscience.sk/projects.html

Partneri jau ir pabeiguši bioinformātisko analīzi. Tālāk pētniecības gaitā tiks sagatavoti negatīvās un pozitīvās kontroles dati, lai optimizētu un precizētu patogēnu diagnosticēšanas apstākļus.

2012. gada janvārī partneri iesniedza ASV un starptautiskā patenta pieteikumu, kura pamatā bija tobrīd jaunākie pētījuma rezultāti. Patentā aprakstīta limfocitārā horiomeningīta vīrusa (lymphocytic choriomeningitis virus – LCMV) uzbūve un diagnosticēšanas metodes cilvēkiem un/vai atšķirība starp akūtu un hronisku LCMV infekciju. “Šis vīruss ir slēptā patogēna paraugs, un tas var ļoti negatīvi ietekmēt tāda cilvēka veselību, kura imunitāte ir novājināta,” piebilst Dr. Kilians.

Projekts ir plānots līdz 2013. gada maijam. Taču Dr. Kilians uzsver, ka joprojām ir ļoti daudz darāmā: “Tā kā nav uzticamu datu par LCMV izplatību iedzīvotāju vidū, mēs vēlamies iegūt jaunus datus par šo jautājumu, izmantojot mūsu projekta gaitā izstrādāto diagnosticēšanas procedūru”.

Kopējās izmaksas:

EUR 1 641 900

ES ieguldījums:

EUR 1 240 400

Darbs pie šūnu kultūrām II klases bioloģiskās drošības kabinetos

▶ EIROPAS DIENAS SVINĪBAS VISĀ ES

9. maijs – Eiropas diena – ir īpaša diena visiem Eiropas iedzīvotājiem, jo tiek atzīmēta slavenās Šūmaņa deklarācijas gadadiena. 1950. gada 9. maijā (piecus gadus pēc Otrā pasaules kara beigām) Francijas ārlietu ministrs *Robert Schuman* pirmo reizi izteica ideju par Eiropas Savienības izveidi, piedāvājot nodibināt Eiropas Ogļu un tērauda kopieni (EOTK).

1985. gada 29. jūnijā Eiropas Padomes sanāksmē Milānā valstu un valdību vadītāji 9. maiju pasludināja par Eiropas dienu. Šī diena tiek atzīmēta kopš 1986. gada, un saistībā ar to tiek rīkotas dažādas aktivitātes un pasākumi, lai Eiropu tuvinātu tās iedzīvotājiem. Daži no tālāk aprakstītajiem pasākumiem akcentē Eiropas Reģionālās attīstības fonda sniegtās priekšrocības visos ES reģionos.

BEĻĢIJA

Austrumflandrija

Eiropas diena katru gadu tiek rīkota citā Austrumflandrijas provinces daļā. Šogad ceturto reizi 6. maijā tika rīkots pasākums Vāslandē provinces austrumos. Pasākuma mērķis bija informēt par iespējām, kādas var realizēt ar ES finansējuma palīdzību, izceļot specifiskus projektus, kā arī informēt par ES ietekmi uz iedzīvotāju ikdienas dzīvi. Daži no galvenajiem pasākumiem bija *Sint-Gillis-Waas* atsevišķu projektu ielu izstāde, septiņi atvērto durvju dienu projekti un pārrobežu velobrauciens.

▶ Uziniet vairāk: www.europadag.be

ČEHIJA

Prāga

9. maijā Prāgā tika rīkota preses konference, kurā oficiāli atklāja ES finansēto projektu tiešsaistes karti. Šī karte ir kopīgs EK pārstāvniecības Čehijā un Reģionālās attīstības ministrijas projekts. To var skatīt tiešsaistē tīmekļa vietnē www.mapaprojektu.cz

LATVIJA

Rīga

Pirmo reizi ES dārza svētki tika sarīkoti 2009. gadā, savukārt 2012. gadā ar dārza svētkiem tika atzīmēta Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai piektā gadadiena. Šogad svinību laikā tikai izveidotas 10 tematiskās teltis, kas bija veltītas dažādām institūcijām, piemēram, vēstniecībām un valsts iestādēm. Pasākums pulcēja 400 pārstāvju no 70 organizācijām un vairākus tūkstošus apmeklētāju. Finanšu ministrijas pārstāvji pārtikušas Eiropas teltī informēja par eiro un ES fondiem. Pasākumā piedalījās arī Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas dalībnieki un viena Latvijas reģionālā struktūrfonda (Rīga) pārstāvji (kopā šādu fondu ir pieci).

▶Uzziniet vairāk: <http://www.latlit.eu/>

BULGĀRIJA-RUMĀNIJA

Silistra/Kalarasi

9. maijā saistībā ar Rumānijas un Bulgārijas pārrobežu sadarbības programmu tika uzņemti skolēni no *Mihai Eminescu* mācību koledžas Kalarasi (Rumānija) un *Nicola Vaptsarov* koledžas Silistrā (Bulgārija). Pasākuma mērķis bija informēt par programmu un izglītēt jauniešus par aktīvas Eiropas pilsoniskās darbības nozīmi. Skolēnu atsaucība un dažādie jautājumi liecināja par šī pasākuma sekmīgu norisi. Pasākuma dalībniece Georgīna no Rumānijas pastāstīja: "Es uzzināju, ka Eiropas Savienība mums ir ļoti tuvu gan tiešā, gan pārnestā nozīmē. Tas nav tikai karogs. Tā sekmē sadarbību, iecietību un komunikāciju, lai atbalstītu ideju "vienoti daudzveidībā". Es sapratu, ka saikne starp rumāņiem un bulgāriem ir daudz spēcīgāka, nekā biju domājusi."

▶Uzziniet vairāk:

<http://www.cbromaniabulgaria.eu/index.php>

NĪDERLANDE

Dordrehta

Eiropas dienas svinību laikā 11. un 12. maijā sabiedrības vērtējumam tika nodoti aptuveni 150 ES līdzfinansēti projekti. Viens no šiem projektiem bija *Duurzaamheidsfabriek* jeb Ilgtspējības rūpnīca. Šī jaunā veidojuma galvenā ideja ir novatoriska un ilgtspējīga darbība, un projektā jauni uzņēmumi, videi draudzīgie ieguldītāji un vēl nepieredzējuši tehniskie talanti tiek aicināti apvienot spēkus, lai pārbaudītu un attīstītu radošas un dzīvotspējīgas ilgtspējīgas darbības metodes un produktus. ▶Uzziniet vairāk:

<http://www.europaomdehoek.nl/kijkdagen>

PORTUGĀLE

Madeira

9. maijā Reģionālās attīstības institūts Funšalā rīkoja ielu izstādi (*Travessa do Cabido*, nr. 16). Pasākuma mērķis bija informēt sabiedrību par dažādām Eiropas Savienības līdzfinansētajām programmām. Visu dienu apmeklētāji varēja uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijās par projektiem, kā arī saņemt saistošu un vērtīgu informāciju.

▶Uzziniet vairāk: <http://www.idr.gov-madeira.pt/>

SLOVĒNIJA

Maribora

Slovēnijas Ekonomikas attīstības un tehnoloģijas ministrija kā vadošā ES finansējuma piešķiršanas iestāde un Eiropas Komisijas pārstāvniecība iesaistījās Eiropas jauniešu nedēļas pasākumos (7.-10. maijs). Eiropas ciemata projekta ietvaros tika sniegta informācija par vairākām dzīves nozarēm dažādās ES dalībvalstīs. Eiropas kultūras daudzveidību izteiksmīgi raksturoja krāsainie tirgus stendi un saistošās izklaides programmas, kā arī konkrētajām valstīm raksturīgā mūzika, dejas, dziesmas, pārtika un citas iezīmes. ▶Uzziniet vairāk:

<http://www.maribor2012.eu/en/nc/project/prikaz/114505/>

GRIEĶIJA

Krēta

Krētā Eiropas diena tika atzīmēta ar dažādiem pasākumiem, kas bija paredzēti visdažādākajiem apmeklētājiem neatkarīgi no vecuma un ieinteresētības līmeņa. Pasākumi tika rīkoti labi zināmajā salā, kurai var ērti piekļūt, tāpēc interesenti varēja piedalīties semināros, savukārt sabiedrība – uzzināt interesantu informāciju, iesaistīties izklaides pasākumos un noklausīties brīvdabas koncertu. **Uzziniet vairāk:** <http://www.espa.gr/en/Pages/NewsFS.aspx?item=361>

FRANCIJA

Pireneju dienvidi

12. maijā saistībā ar Eiropas dienu apmeklētāji varēja jauna atklāt Tulūzu, piedaloties garā velobraucienā, kas sākās Kapitola laukumā. Velobraucienā varēja piedalīties ikviens interesents, un tā maršruts vijās caur pilsētu, gar kanālu, upi, pa laukiem, zaļajām zonām un pļavām. Pa ceļam dalībnieki apstājās, lai iepazītos ar desmit ES līdzfinansētajiem projektiem. Dalībnieki braucienā varēja piedalīties ar saviem velosipēdiem vai tos nomāt no velosipēdu centra, kas bija izvietots blakus izbraukšanas vietai.

▶ **Uzziniet vairāk:** <http://www.europe-en-midipyrenees.eu/le-joli-mois/#event32468>

▶ KOMUNIKĀCIJA PAR REĢIONU POLITIKU

Informācijas un komunikācijas darbības ir būtiska programmas pārvaldības daļa, jo sabiedrības informēšana par reģionālās politikas sasniegumiem un finansēšanas iespējām ir būtiska programmas īstenošanas prioritāte. Pagājušajā gadā sagatavotais informācijas un komunikācijas darbību starpnovērtējums bija noderīgs, lai novērtētu līdzšinējos sasniegumus un turpmākās problēmas. Izdevumā *Panorāma* šis temats tiek apspriests ar pārstāvjiem no Ungārijas, Polijas un Portugāles.

▶ Kāda bija jūsu pieeja savas(-u) programmas(-u) informācijas un komunikācijas darbību starpnovērtējuma veikšanai?

Polijā novērtējuma pamatā bija dati, kas regulāri tika apkopoti ikgadējos apsekojumos, lai pārraudzītu komunikācijas darbības un sagatavotu pašreizējās situācijas novērtējumu. Kopš 2006. gada tika apsejots reprezentatīvs iedzīvotāju kopums, saglabājot nemainīgu apsekojuma tvērumu un metodoloģiju, lai iegūtu salīdzināmus rezultātus.

“Mēs arī izmantojām citu tādu sabiedriskās domas aptauju rezultātus,” skaidro *Paulina Piotrowska* no Reģionālās attīstības ministrijas, “kas, iesaistot iedzīvotājus un konkrētas mērķgrupas, tika veiktas, lai noskaidrotu informētību un priekšstatu par ES fondiem un darbības programmām. Tāpat arī izmantojām 2010. gada *Flash Eurobarometer* apsekojuma rezultātus. Izmantojot šo lielo skaitu avotu, varējām veikt iekšējo novērtējumu.”

Līdzīgi arī Portugālē novērtējums tika sagatavots galvenokārt iekšēji, izmantojot tīmekļa vietnes, biļetenus, seminārus, pasākumus, kā arī apsejojot līdzekļu saņēmējus un sabiedrību. “Ārējais novērtējums tika sagatavots tikai divām no desmit programmām,” norāda *Paulo Emerenciano* no Ekonomikas un nodarbinātības ministrijas, “lai saņemtu kvalitatīvāku informāciju par konkrētiem jautājumiem, piemēram, zīmolu atpazīstamību.”

Atšķirīga pieeja bija Ungārijā, kur komunikācija saistībā ar programmām notiek centralizēti. “Mēs sagatavojām novērtējumu, izmantojot ārēja tirgus izpētes uzņēmuma palīdzību,” skaidro Nacionālās attīstības aģentūras pārstāvis *Nándor Csepreghy*. “Novērtējumā tika pētīts, kā 2007.-2010. gadā komunikācijas darbības, kas tika veiktas saistībā ar ES finansēto attīstību un programmu īstenošanu sekmēja informēšanas plāna mērķu sasniegšanu, tas ir, iepazīstinātu Ungārijas iedzīvotājus ar ESF darbības rezultātiem un ES vispārējo lomu šajā attīstībā.”

▶ Kādi bija novērtējuma galvenie konstatējumi?

Trijās valstīs iegūtie rezultāti vienoti parādīja pieaugošu informētību par ES fondiem un to pozitīvo ietekmi uz valsts un reģionālo attīstību.

Polijā *Eurobarometer* apsekojuma rezultāti parādīja vienu no augstākajiem rādītājiem Eiropas Savienībā attiecībā uz informētību par fondiem, savukārt Ungārijā, pateicoties komunikācijas darbībām šajā laika periodā, 76% no kopējā iedzīvotāju skaita, 75% no potenciālajiem pieteikuma iesniedzējiem un gandrīz 100% no līdzekļu saņēmējiem ir vispārējas zināšanas par ES finansētiem vai tuvējā apkaimē īstenotiem projektiem.

No kreisās puses uz labo:

▶ **NÁNDOR CSEPREGHY**
Nacionālās Attīstības aģentūras
sakarū nodaļas vadītājs (Ungārija)

▶ **PAULINA PIOTROWSKA**
Reģionālās attīstības ministrijas
informācijas un veicināšanas
pasākumu novērtēšanas
vecākā speciāliste (Polija)

▶ **PAULO EMERENCIANO**
Ekonomikas un nodarbinātības
ministrijas Sakarū un
dokumentācijas centra
koordinators (Portugāle)

Portugālē iegūtie rezultāti izcēla dažus vispārīgus konstatējumus, kuros ietvertā informācija ir sevišķi svarīga. “Projektos izmantojot fotoattēlus un videomateriālus, kuros redzami cilvēki, var saskatīt cilvēcisko aspektu, un projekta stāsti ir ļoti svarīgi, lai piesaistītu potenciālo līdzekļu saņēmēju uzmanību,” stāsta *Paulo Emerenciano*. “Svarīgi, lai tīmekļa vietnēs būtu nodrošināta precīza jaunākā informācija, kā arī ātra un ērta piekļuve oficiālajai informācijai, piemēram, regulām un projektu sarakstiem. Projekta informāciju ar norādēm par ģeogrāfisko atrašanās vietu var vieglāk atrast.”

Visa pamatā ir komunikācijas stratēģija un komunikācijas tīkls, kas sekmē koordināciju. Komunikācijas segmentēšana atbilstoši konkrētiem mērķiem ļauj veidot savstarpēji izdevīgas attiecības, un regulāras un ilgstošas komunikācijas darbības nostiprina atpazīstamību un informētību. Informācijas un komunikācijas tehnoloģija ir būtisks komunikācijas līdzeklis, un tīmekļa vietnes vajadzētu izmantot ne tikai kā informācijas avotus, bet arī kā pakalpojumu kanālus vai pat vienotus kontaktpunktus.

“Sekmīgi izrādījās gan saņēmēju galvenie informācijas avoti: tīmekļa vietnes, publikācijas un mācību pasākumi, gan visas sabiedrības informācijas avoti: kampaņas plašsaziņas līdzekļos un citi plašsaziņas līdzekļu projekti,” piebilst *Paulina Piotrowska*, “taču ir ļoti svarīgi pielāgot galvenos ziņojumus mainīgajai realitātei, piemēram, ES budžetam vai ekonomikas krīzei.”

▶ Kādu pieredzi ieguvāt šajā pasākumā? Vai šī starpnovērtējuma iespaidā tika mainīta jūsu programmas(-u) komunikācijas stratēģija?

Polijā novērtējums ļauj pārskatīt un atjaunināt komunikācijas stratēģiju, to precizējot. Ir pielāgotas komunikācijas mērķa grupas un pārraudzības rādītāji un ir attīstīti interneta rīki.

“Tagad mēs koncentrēsim uzmanību uz savu ziņojumu pielāgošanu,” stāsta *Paulina Piotrowska*, “piemēram, lai informētu par ieguvumiem, ko ES fondi var sniegt iedzīvotāju dzīves kvalitātes jomā, un lai parādītu fondu programmu īstenošanas reālo ietekmi. Vēlamies priekšstatu par finansējumu paplašināt, lai tas neaprobežotos ar zināšanām par atbalstu ceļu būvei, tehniskajai infrastruktūrai vai lauksaimniecībai, un pievērst uzmanību tādām jomām kā jauninājumi, kā arī citiem ieguvumiem, piemēram, sociālajai iekļaušanai un iespējām, kas paveras jauniešiem un cilvēkiem, kas vecāki par 50 gadiem. Ļoti iesakām komunikācijas efektivitātes vai tās atsevišķo rīku novērtēšanu veikt regulāri. Novērtējums sniedz ļoti svarīgu informāciju, lai varētu mainīt pašreizējās komunikācijas darbības un tādējādi palielināt to efektivitāti.”

Pieaugošā informētība, iespējams, norāda uz turpmāku pieteikumu skaita pieaugumu Ungārijā. “Paredzēto projekta pieteikumu mērķa rādītājs ir pārsniegts visās trijās mērķgrupās – iedzīvotāju, potenciālo pieteikumu iesniedzēju un līdzekļu saņēmēju grupā,” piebilst *Nándor Csepreghy*.

Portugālē par spīti grūtībām ar budžetu konstatējumi tiks ņemti vērā turpmākajās darbībās, kas saistītas ar programām. *Paulo Emerenciano* apstiprina, ka “pašreizējais ekonomiskais konteksts izceļ tādus svarīgus jautājumus kā ieguldījumi un darbavietu radīšana. Tāpēc projekti un – jo īpaši – veiksmes stāsti ir galvenais pašlaik izmantojamais komunikācijas resurss”.

▶ UZŅĒMUMU UN JAUNINĀJUMU ATBALSTS

KO ESAM UZZINĀJUŠI, IZMANTOJOT HIPOTĒTISKĀS METODES?

Hipotētiskais ietekmes novērtējums (t.i., izmantojot kontroles grupas) Eiropas Komisijas analīzei par uzņēmumu un jauninājumu atbalstu piešķir zinātnisko ticamību. Tagad stingri noteiktu ieguldījumu, jauninājumu un darbavietu izveides ietekmi var parādīt precīzi. Palīdzība mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ir daudz efektīvāka nekā lieliem uzņēmumiem, un pirmās pazīmes liecina, ka finansēšanas vadība ir daudz efektīvāka par tiešām dotācijām.

Kopš 2008. gada Eiropas Komisijas Reģionu politikas ģenerāldirektorāta rīcībā ir bijusi ietekmes novērtējuma programma, kurā tika izmantotas hipotētiskas metodes (skatiet lodziņu). Lai arī šie novērtējumi ir tehniski sarežģīti, tie uzlabo ietekmes vērtējumu ticamību un padara tos precīzākus.

Pakāpeniski rodas skaidrāks priekšstats par dažādu veidu uzņēmumiem un jauninājumiem sniegtā atbalsta ietekmi. Lai arī aina vēl nebūt nav pilnīga, tomēr var izdarīt secinājumus par gaidāmajām programmām.

Spēcīga ietekme uz ieguldījumiem un jauninājumiem, mērena darbavietu izveide

Bieži vien skaidri noteikts uzņēmumiem sniegtā atbalsta mērķis ir darbavietu izveide. Iepriekšējos novērtējumos tika konstatēts, ka lielākajā daļā programmu tiek paredzēts pārraudzīt panākumus darbavietu izveidē, bet tikai mazākajā daļā gadījumu faktiski tiek pārraudzīti ieguldījumi, produktivitāte vai jauninājumi uzņēmuma līmenī.

Taču hipotētiskie ietekmes novērtējumi vedina domāt, ka primārais uzņēmumiem un jauninājumiem sniegtā atbalsta rezultāts ir ieguldījumi un produktivitātes izmaiņas. Darbavietu izveides ietekme ir reāla, taču sekundāra.

Piemēram, Austrumvācijas uzņēmumiem sniegtā atbalsta novērtējumā ir minēts 27 000 darbavietu – reāls un nozīmīgs

sasniegums, taču tas ir daudz mazāks par programmas pārraudzības datiem, kuros tiek minēts 107 000 jaunu darbavietu un 439 000 saglabātu darbavietu. Savukārt tādai pašai shēmai bija ievērojama ietekme saistībā ar veiktajiem ieguldījumiem – pret katru valsts ieguldīto eiro tika radīts EUR 1,50 papildu ieguldījums.

Tāpat arī ir novērojami acīmredzami pierādījumi ietekmei uz jauninājumiem. Pēc 2008. gada finanšu krīzes Čehijas Republikā patentu pieteikumu skaits atbalstītajos uzņēmumos samazinājās tikai līdz 14%, taču salīdzinājuma grupā – līdz 63%. Pētniecības un izstrādes atbalsta pētījumā Vācijā tika konstatēta acīmredzama ietekme gan uz procesu, gan produktu jauninājumiem. Atbalstītajiem uzņēmumiem ir lielākas iespējas pabeigt jauninājumu projektus un strādāt pie jauniem (*skatiet diagrammu*).

HIPOTĒTISKAIS IETEKMES NOVĒRTĒJUMS – KAS UN KĀPĒC?

Viena no problēmām, novērtējot politikas ietekmi, ir tā sauktā trūkstošā hipotēze – kā noteikt, kas būtu noticis bez atbalsta. Piemēram, kāds uzņēmums ir veicis ieguldījumu (pilnībā vai daļēji) pat bez valsts līdzekļiem. Hipotētiskos novērtējumos tiek pārņemts zinātniskās metodes rīks – kontroles grupas. Atbalstītie uzņēmumi tiek salīdzināti ar plašu līdzīgu uzņēmumu grupu (tikpat lieli uzņēmumi, tas pats reģions, sektors utt.). Šādā veidā ietekmes vērtējumi kļūst zinātniski vairāk attaisnojami, taču, iegūstot datus un atlasot derīgas salīdzinājuma grupas, ir nepieciešama ievērojama zinātība. Reģionu politikas ĢD uzkrāj pieredzi šajā jomā kopš 2008. gada. Plašāku informāciju skatiet *Daniel Mouqué* rakstā “Kādu pieredzi esam guvuši no hipotēzēm?” (2012), izdevumā *Regional Focus*, kā arī Reģionu politikas ĢD ietekmes novērtēšanas tīmekļa vietnē:

▶ http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

Ieteikumi turpmākajai kohēzijas politikai – palīdzība mazajiem un vidējiem uzņēmumiem

Hipotētiskajos novērtējumos atkārtoti konstatētais svarīgākais atklājums ir tāds, ka atbalsts mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ir efektīvāks par atbalstu lielajiem uzņēmumiem. Piemēram, pētījumā⁽¹⁾ Čehijas Republikā, Ungārijā, Polijā un Slovākijā tika konstatēta vispārēja tendence – jo lielāks uzņēmums, jo mazāka ir atbalsta ietekme uz darbavietu izveidi.

Interesanti, ka visaptverošā novērtējumā Itālijā tika konstatēts, ka dotācijas dažāda lieluma mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem) darbojās vienādi efektīvi, taču dotāciju ietekme uz lielajiem uzņēmumiem bija neliela vai nebija vispār.

Visbeidzot – pirmās pazīmes liecina, ka aizdevumi ir daudz efektīvāki par dotācijām. Mazajiem un vidējiem uzņēmumiem sniegtā atbalsta novērtējumā Pjemontā⁽²⁾ (Itālijas ziemeļrietumos) tika konstatēts, ka dažādu veidu finansēšanas vadības aizdevumu ar atvieglotiem nosacījumiem izmaksas uz vienu darbavietu ir apmēram uz pusi mazākas nekā dotāciju gadījumā, kā arī tika noteikta pārsteidzoši liela ietekme uz ieguldījumiem – EUR 5 uz EUR 1 lielu bruto dotācijas ekvivalentu.

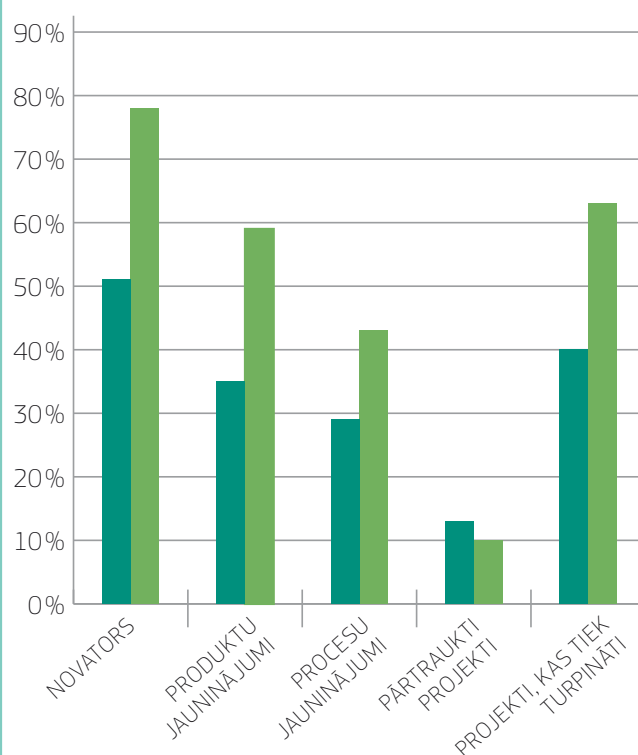
Turpmākais darbs šajā jomā

Turpmākais darbs ir nepieciešams, lai, pirmkārt, apstiprinātu šos konstatējumus vairākām shēmām plašākā valstu diapazonā un, otrkārt, atbildētu uz papildu jautājumiem (piemēram, par finanšu vadību, mentoringu un sakaru tīklu veidošanu). Reģionu politikas ĢD aktīvi sadarbojas ar vadošajām iestādēm un dalībvalstīm. Plašāku informāciju skatiet ietekmes novērtējuma tīmekļa vietnē.

(1) TARKI (2010) "Kohēzijas politikas ietekme uz nodarbinātības līmeni un kvalitāti Višegradas valstīs".

(2) ASVAPP veikts pētījums Reģionu politikas ģenerāldirektorātam (2012) "Kohēzijas politikas hipotētiskais ietekmes novērtējums: ieguldījumu subsidēšanas ietekme, rentabilitāte un papildietekme Itālijā".

PĒTNIECĪBAS UN IZSTRĀDES ATBALSTAM VĀCIJĀ IR BŪTISKA IETEKME UZ DAŽĀDIEM JAUNINĀJUMU VEIDIEM

● Nesubsidēti uzņēmumi
N = 21 226
● Subsidēti uzņēmumi
N = 623

N = uzņēmumu skaits

Avots: KU Leuven veikts pētījums Reģionu politikas ģenerāldirektorātam (2011) "Hipotētiskais kohēzijas politikas ietekmes novērtējums: jauninājumu un pētniecības atbalsta piemēri". Jauninājumu rādītāji tiek iegūti no Kopienas jauninājumu apsekojuma datiem uzņēmumu līmenī.

▶ PĀRĀRĀDĀS EIROPAS REĢIONU POLITIKA: ŠVEICES, EĒZ UN NORVĒGIJAS DOTĀCIJAS

ŠVEICES IEGULDĪJUMS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANĀ

Neskatoties uz ātro izaugsmi, to divpadsmit valstu labklājības līmenis, kas ES savienībai pievienojās pēc 2004. gada, ir relatīvi zems, un tās daudzās jomās joprojām atpaliek no ES 15 spēcīgākajam dalībvalstīm. Šveice jau kopš 2008. gada ir finansējusi dažādus projektus, kuru mērķis ir novērst šādas ekonomiskās un sociālās atšķirības paplašinātajā Eiropas Savienībā. Šveice veic ieguldījumus attīstības veicināšanā.

Lai palīdzētu desmit jaunajām dalībvalstīm, kas ES pievienojās 2004. gadā, Šveice piecu gadu laikā no 2007. gada līdz 2012. gadam ir piešķīrusi līdzekļus 1 miljarda Šveices franku apmērā (aptuveni 832 milj. eiro). No šodienas līdz 2017. gadam ir paredzēts īstenot 210 izvēlētos projektus. Kad 2007. gadā Eiropas Savienībai pievienojās Bulgārija un Rumānija, Šveice 2009.-2014. gada periodā palielināja savu atbalstu par 257 milj. Šveices franku (214 milj. eiro). Ieviešanas posms šajās divās valstīs turpināsies līdz 2019. gadam.

Tematiskās prioritātes

Finansējums tiek piešķirts mazāk attīstītajiem reģioniem, realizējot projektus četrās tematiskajās jomās:

- drošība un stabilitāte, reformu atbalsts;
- vide un infrastruktūra;
- privātā sektora attīstības sekmēšana;
- cilvēkresursu un sociālā attīstība.

Piektā īpašā instrumenta prioritāte ir saistīta ar t.s. bloku dotācijām. Šajās shēmās tiek nodrošināta palīdzība organizācijām vai iestādēm, piemēram, nevalstiskajām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, ļaujot īstenot rentablu tādu programmu administrēšanu, kurās ir daudz mazu projektu.

PROJEKTU ATLASE

- Projekti ir jāiesniedz pēc uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un saskaņā ar divpusējo pamatlīgumu, ko Šveice parakstījusi ar katru valsti.
- Nacionālā koordinēšanas iestāde katrā valstī ir atbildīga par projektu pieteikumu pārbaudi pēc noteiktajiem atlases kritērijiem.
- Atkarībā no projekta tēmas Šveices Attīstības aģentūra vai Ekonomisko lietu valsts sekretariāts apstiprina finansējuma piešķiršanu, kā arī koordinē un uzrauga tā īstenošanu.
- Bulgārija un Rumānija šīs shēmas ietvaros joprojām var iesniegt projektus līdz 2014. gada decembrim, taču citām piemērotajām valstīm tā tika slēgta 2012. gada jūnijā.
- Dotācijas ir pieejamas valsts iestādēm, starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām, kā arī valsts pilnvarotiem uzņēmumiem.

Atbalsts tiek sniegts arī projekta sagatavošanas posmā (piemēram, veicot priekšizpēti), un tiek segtas arī konkrētas pārvaldības izmaksas saņēmējām valstīm.

Apņemšanās un solidaritāte

Šveices apņemšanās sekmēt ES paplašināšanos apliecina valsts solidaritāti ar ES un apņemšanos palīdzēt atvieglot Centrālās un Austrumeiropas valstu attīstību. Vienlaikus Šveice arī veido stabilas ekonomiskās un politiskās saites ar jaunākajām ES dalībvalstīm. Tās ieguldījums uzlabos arī Šveices uzņēmumu biznesa iespējas šajos jaunattīstības tirgos.

▶ **UZZINIET VAIRĀK**

<http://www.erweiterungsbeitrag.admin.ch/en/Home>

EEZ UN NORVĒGIJAS DOTĀCIJAS

Tā kā parasti galvenā uzmanība tiek pievērsta ES reģionālajiem fondiem, mazāk ir zināms par citu dotāciju shēmu, kuras mērķis arī ir sekmēt vienotību Eiropā. Piešķirot EEZ un Norvēģijas dotācijas, Islande, Lihtenšteina un Norvēģija cenšas samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības Eiropā un stiprināt 15 Centrāleiropas un Rietumeiropas valstu divpusējās attiecības.

Lai gan Islande, Lihtenšteina un Norvēģija nav ES dalībvalstis, katru dienu tām ir jārisina Eiropas integrācijas jautājumi. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) šīs trīs valstis piedalās iekšējā tirgū un cieši sadarbojas ar ES tādās jomās kā tirdzniecība, uzņēmējdarbība, vides aizsardzība, pētniecība, izglītība, sociālā politika, patērētāju aizsardzība un kultūra.

Savstarpējā atbildība

Joprojām ir novērojamas dziļi iesakņojušās atšķirības gan starp Eiropas valstīm, gan pašās valstīs. EEZ līgumā ir izteikta nepieciešamība samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības, un, piešķirot dotācijas, Islande, Lihtenšteina un Norvēģija sniedz savu ieguldījumu, lai paplašinātu ES centienus novērst šīs atšķirības. No 2004. gada līdz 2009. gadam saņēmējām valstīm tika piešķirti 1,3 miljardi eiro⁽¹⁾, un no 2009. gada līdz 2014. gadam ir paredzēts piešķirt vēl gandrīz 1,8 miljardus eiro. Apstiprinātajām programmām finansējums jāīsteno līdz 2016. gadam. Norvēģijas ieguldījums ir 97% no finansējuma. Galveno atbalstāmo jomu skaitā ir vides aizsardzība un klimata izmaiņas, pilsoniskā sabiedrība, pētniecība, veselība un izglītība, sociālā iekļaušana, kultūras mantojums, tieslietas un iekšlietas.

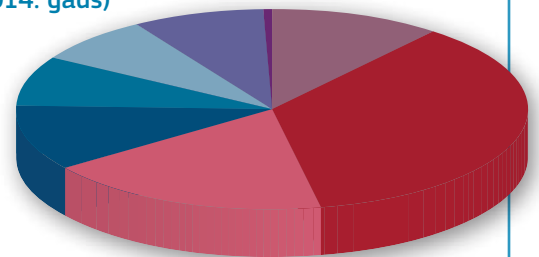
Papildu finansējums

Šīs prioritātes vairākos aspektos saskan ar plašākiem ES mērķiem, kas noteikti Eiropas 2020. gada izaugsmes stratēģijā, kurā noteikti ambiciozi mērķi nodarbinātības, jauninājumu, izglītības, sociālās iekļaušanas un klimata/enerģijas jomā. Ar dotācijām tiek finansēta arī sadarbība tādās jomās, kurām netiek piešķirts pietiekams valsts vai ES finansējums. Piemēram, vairāk nekā 140 miljonu eiro ir paredzēti pilsoniskās

(1) 12 jaunākās ES dalībvalstis (Bulgārija, Kipra, Čehija, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Rumānija, Slovākija un Slovēnija), kā arī Grieķija, Portugāle un Spānija ir tiesīgas saņemt EEZ dotācijas. Norvēģijas piešķirtās dotācijas ir pieejamas tikai 12 jaunākajām ES dalībvalstīm.

FINANSĒJUMA SADALE (2009.-2014. gads)

● Vide un klimata izmaiņas.....	€ 643 891 995
● Cilvēkresursu un sociālā attīstība.....	€ 323 785 145
● Kultūras mantojums	€ 188 618 750
● Tieslietas un iekšlietas	€ 142 149 500
● Pētniecība un stipendijas.....	€ 136 744 561
● Pilsoniskā sabiedrība.....	€ 146 706 750
● Pienācīgas kvalitātes nodarbinātība/ trīspusējs dialogs.....	€ 8 000 000
● Administrācija un divpusēja sadarbība..	€ 198 603 299
Kopā	€ 1 788 500 000

sabiedrības attīstībai. Līdz ar to nevalstiskās organizācijas (NVO) var nostiprināt savu ietekmi cilvēktiesību popularizēšanā un galveno pakalpojumu sniegšanā, īpaši visneaizsargātākajai sabiedrības daļai.

Attiecību stiprināšana

Divpusējo attiecību stiprināšana ir galvenais šo shēmu mērķis. Vairāk nekā puse no programmām ietver ciešu donortvalstu un partnervalstu valsts iestāžu sadarbību. Īstenojot partnerattiecības, ir paredzēts realizēt simtiem projektu. Dotāciju shēmas pievērš arī uzmanību tādu starptautisko organizāciju kā Eiropas Padomes vērtīgajai darbības pieredzei. Eiropas Padome ir tieši iesaistīta vairākās jomās – sākot no neaizsargātu grupu, piemēram, romu, vajadzību risināšanas līdz cilvēku tirdzniecības un ar dzimumu saistītas vardarbības problēmu risināšanai.

► UZZINIET VAIRĀK
www.eeagrants.org

PROGRAMMA

**2012. GADA
21. SEPTEMBRIS**

Eiropas sadarbības diena
www.ecday.eu

**2012. GADA
8.-11. OKTOBRIS**

_Brisele (BE)

ATVĒRTO DURVJU DIENAS,
reģioniem un pilsētām
veltītā Eiropas nedēļa

**2012. GADA
15.-16. NOVEMBRIS**

_Meca (FR)

“Rurban” (Pilsētu un lauku
attīstības) konference

**2012. GADA
27.-28. NOVEMBRIS**

_Rēgensburga (DE)

1. ikgadējais forums par ES
stratēģiju Donavas reģionā

**2012. GADA
3.-4. DECEMBRIS**

_Parīze (FR)

Apvienotā *INFORM & INIO*
tīklu sanāksme

**2013. GADA
7. FEBRUĀRIS**

_Brisele (BE)

RegioStars 2013. gada
apbalvošanas ceremonija

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet
Info regio tīmekļa vietnes sadaļā Programma:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_lv.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lv.cfm)

Kādi ir kohēzijas politikas sasniegumi
jūsu reģionā? Mēs vēlamies uzzināt par
jūsu panākumiem, kuros akcentēti rezultāti
un iedzīvotājiem sniegtās reālās priekšrocības.

Varat arī pastāstīt mums, kā gatavojaties
nākamajam plānošanas periodam.

Par atsevišķiem rakstu autoriem lasiet
nākamajā žurnāla *Panorama* numurā.
Lūdzu, sūtiet savus rakstus uz adresi:

regio-panorama@ec.europa.eu

ĻAUJ ŠADZIRDĒT SAVU BALSĪ

ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2012

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts
Komunikācija, informācija un attiecības ar trešajām valstīm,
Raphaël Goulet

Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels

E-mail: regio-info@ec.europa.eu

Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lv.htm

■ Publikāciju birojs